

GLAVNI TOZILSTVO V LJUBLJANI

1935

1935

krat,

priloga

Skakalnica v Planici, kjer bodo dne 17. marca skakali svetovni prvaki. Brata Birger in Sigmund Ruud sta lani skočila 92 oziroma 95 m. Morda dosežemo še ta mesec 100metrski skok.

Prizijateles 3

Priložene so knjige: Andreas Latzko: Sedem dni, I. in II. del vezan v platno ali I. del mehko vezan. II. del, mehko vezan, bo priložen prihodnji mesec. / Nikolaj Ljeskov: Askalonski hudobec (mehko vezan). Ta knjiga, vezana v platno, bo priložena prihodnji mesec.

LETO IX 1935 MAREC

Vse sega po
najboljšem šivalnem stroju

P F A F F

ki se uporablja za gospodinjstvo, obrt in industrijo. Pridite v našo prodajalno, kjer Vam
bomo stroje brezobvezno predvajali.

IGN. VOK, Ljubljana,
TAVČARJEVA ULICA 7 TELEFON 26-87

Podružnice: KRANJ, NOVO MESTO, CELJE, Miklošičeva c. 2.

Daljša ugodna mesečna odplačila.

ZA KRATEK ČAS

Učitelj: «Otroci, kdo mi zna povedati, kdaj je vsaka mati najsmrečnejša.»

Ivko: «Vsakega prvega, gospod, ko prinese oče plačo.»

*

— Dober dan, gospod Krevs, kam pa, kam?

— Grem v kino.

— Kakšen film pa greste gledat?

— «Gorečo ljubezen.»

— To ste vendar že trikrat videli.

— Že petkrat.

— Kaj vam tako ugaja ta film, da ga lahko gledate še šestič?

— Film ni dosti prida. Je pa v njem prizor, ko se dekle slači, da bi se šla kopat. Ampak prav takrat, kadar naj bi vrgla s sebe zadnji kos obleke, pridrevi vlak. Zdaj pa upam, da bo morda le napravil malo zamude.

*

— Papa, če si kupil sestri klavir, zakaj ne kupiš tudi meni motocikla?

— Čemu ti bo motocikel?

— Da bom lahko hitro pobegnil od hiše, kadar bo ona igrala.

Zmotil se je.

Sladko ginjeni gospod Smola zapuša bar. Tako težavna je pot, tako težke so noge...

«Priskrbite mi voz», reče gospodu v uniformi, ki stoji pred vrati.

«Oprostite», se ogorčeno oglasi gospod. «Jaz sem kapetan.»

«Potem pa pripeljite ladjo!»

Na sestanku.

Kavalir: «Če zagledate utrinek, ki pade z neba, si morate kaj zaželeli.»

Ona: «Saj ga še nisem videla.»

Kavalir: «Dobro. Toda — če bi ga videli — ali bi si kaj želeli?»

Ona: «Seveda!»

Kavalir: «Kaj pa?»

Ona (ga objame): «Oh, kaj bi čakala na utrink!»

Eva: «Adam, kaj pa delaš?»

Adam: «Likam si obleko, ker moram drevo na se stanek.»

Ali ste doslej že kaj storili za svoje kostanjeve lase?

Saj je mogoče, da ste svoje lase pridno negovali. Kaj pa kostanjeva barva Vaših las? Zdaj jo lahko popolnoma uveljavite — s tem, da lase redno umivate z Brunetaflorom.

Brunetaflor deluje naravno in na svoj poseben način, ker ima v sebi hequil. S tem je posebno poudarjena kostanjasta barva — barvna snov temnih las. Lasje dobe čudovit blek in nenavaden lesk!

Zajamčeno
brez sode in brez kemičnih barvil.

ELIDA SPECIAL SHAMPOO

BRUNETAFLORE

Parizorci
maše
Kolekcijske:

V pomladi 1935

100 LET OBSTOJA

PRIPRAVILI SMO VAM POSEBNO IZBERO

Souvan

MANU-
FAKTURN
VELE-
TRGOVINA

F. KS.

LJUBLJANA, MESTNI TRG 24.

Uganke

MAGIČNA ZLOGOVNICA.

(6 točk.)

	1	2	3
1			
2			
3			

1. žensko krstno ime.
2. mesto v Italiji.
3. mesto v Epiru.

Besede se čitajo enako v vodoravnih in navpičnih vrstah.

IZPREMENILNICA.

(8 točk.)

D O V E R

++ . . .

+ . + . .

++ . . .

. . . ++

S O T L A

. . .

Besedo «Dover» izpremeni v besedo «Sotla» tako, da vselej izmenjaš dve črki, ki sta označeni s križcem.

SKRIT PREGOVOR.

(10 točk.)

. Namestu pik vzemi prave
i t a n a t o d črke, da dobiš v navpičnih
. vrstah samostalnike, v prvi
e k k d o č a j in tretji navpični pa znan
n a a a r e k a pregovor.

IZLOČILNICA.

(8 točk.)

pesek, Tine, klaja, globa, okno, zor, breza, staja.
Črtaj v vsaki besedi po eno črko in ostane ti pregovor.

Na pomlad...

je koža posebno občutljiva, ker je čez zimo izgubila odpornost. Pojavijo se lišaji in izpuščaji, koža postane raskava.

Na solncu se vname in potem lupi.

Vsemu temu temeljito odpomore edino le

KAMILA-KREMA

Kamila-krema odpravi lišaje, izpuščaje in druge kožne nečistoče.

Po uporabi Kamila-kreme se koža na solncu ne vname, temveč hitro in lepo enakomerno ogori.

Kamila-krema izgladi, pomladi in utrdi vsako kožo.

V kratkem času svojega obstoja ima Kamila-krema že nešteto pohvalnih priznanj tako od zdravnikov kakor od lajikov.

KAMILA-KREMA se dobiva v lekarnah, drogerijah in boljših trgovinah v rumenomodri škatlici po 10 Din.

Din
250.-

Pelikan NALIVNO PERO

Piše takoj — ne maže — zlato pero za vsako roko
GÜNTHER WAGNER K. D., ZAGREB

NADOMESTNA UGANKA.

(8 točk.)

. . ča, . . lo, . o . a, r . . a, kok . . , . ism . ,
. o . la, g . . d, . e . o, kr . . , . leka,
K . ro . ko, . i . a, v . . j.

Zamenjaj pike s črkami, da dobiš same samostalnike, nove črke pa ti dajo pregovor.

POSETNICA.

(6 točk.)

T. E. Sivko
mojškra

Kaj pa je njen mož?

REBUS.

(7 točk.)

LE $\frac{1}{a}$ Č E
ka pr lo ka

ZLOGOVNICA.

(7 točk.)

Iz zlogov: ar, bar, čre, da, da, dra, e, ha, ho, i, i, ja, kelj, kon, les, ma, mi, mir, ne, ra, si, štru, te, tu, tur, uva sestavi enajst besed, ki pomenijo: 1. orodje za plezanje; 2. moško krstno ime; 3. skupina živali; 4. vznemirjenost; 5. izdaja bankovcev, delnic ali znamk; 6. zrelostna izkušnja; 7. tolažba; 8. grški zakonodajec; 9. reka v Srbiji; 10. dobra jed; 11. država v USA.

Vse prve in tretje črke ti dajo znan pregovor.

— Ti, dragi, ali bi hotel posoditi prijatelju sto dinarjev?
— Prav rad, ampak nimam nobenega prijatelja na svetu.

*

Da bo mogla ustreči vsem zahtevam svojih odjemnikov, je

KUVERTA

KONFEKCIJSKA TVORNICA, DRUŽBA Z O. Z.
V LJUBLJANI

modernizirala tovarniške naprave in povečala svoj obrat v na novo preurejenem poslopiju

na Tyrševi cesti št. 67

nasproti mitnice.

Številka telefona 28-07

Koledarji vseh vrst

žepni
vezani v platno ali usnje,
krasna izdelava,

namizni
v raznih oblikah in kvalitetah,

stenski
v bogati izbiri z raznimi slikami in z izboklim tiskom,

tedenski
koledarski bloki
v vseh velikostih,

dnevni
koledarski bloki
za pisarne v vseh velikostih
se izdelujejo v

LITOGRAFIJI ČEMAŽAR JOSIP

LJUBLJANA, Igriška ul. 6

(poleg dramskega gledališča)

Sodnik: «Kako ste se mogli tako izpozabiti, da sto topli ženo?»
Obtoženec: «Mar bi je vi ne, ko bi vam rekla: »Svinja pijana!«?»

*

ZA POMLAD 1935

naša posebna ponudba dosedanjim in bodočim odjemalkam in odjemalcem.

Damsko volneno za oblekice od Din 23.— naprej
Damsko sportno za plašče od Din 48.— naprej
Georgette voile 130 cm v vseh barvah od Din 68.— naprej

Novosti za damska in moška oblačila ter manufakturo sploh dobro in poceni priporoča znana tvrdka

NOVAK / KONGRESNI TRG 15
LJUBLJANA / PRI NUNSKI CERKVI

Sreča in nesreča

(Arabska pravljica.)

«Ali mislite, da sem bil zmeraj srečen?» je pripovedoval bogati trgovec Karnid v družbi svojih prijateljev. «Sreča in nesreča sta si zmeraj bratsko podajali roke. To sem izkusil že v začetku svojega dela. Takrat sem bil siromašen, mlad in vesel. Oženil sem se z lepo žensko...»

«Torej si bil res srečen?» mu je segel prijatelj Abdulah v besedo.

«Ne čisto — ker je imela ta lepa ženska grd jezik.»

«To te je nedvomno onesrečevalo.»

«Tega bi ne mogel trditi, ker je imela ona dva tisoč zlatnikov!»

«Dva tisoč zlatnikov? S tem denarjem bi bil lahko brez skrbi živel!»

«Da, če bi ne bil kupoval velblodov, ki so mi drug za drugim ob kugi poginili.»

«Res, to je bila pa strašna nesreča.»

«Tako strašna ni bila, ker sem dobil za kože več, kakor so me živali stale.»

Potem bi pa lahko rekel, da si bil srečen.»

«Kaj pa še! Za ves denar, ki sem ga za kože izkupil, sem si sezidal lepo hišo. Toda prišel je potres, ki jo je čisto razdejal, da ni ostal kamen na kamnu.»

«To je bila pa gotovo najhujša nesreča, ki te je v življenju zadela.»

«Da, toda tudi v tej nesreči je bilo nekaj sreče: V hiši je ostala moja hudobna žena.»

Zasledovanje.

Vratar (ravnatelj norišnice): «Prišel je neki neznanec, ki vprašuje, ali ni kdo izmed naših norcev pobegnil.»

Ravnatelj: «Zakaj pa vprašuje?»

Vratar: «Pravi, da je nekdo ušel z njegovo ženo.»

Brez ovinkov.

Lipe gre na obisk.

S seboj nese šopek.

Ko mu gospa odpre, ji pomoli rože: «Izvolite, prosim...»

Pa odvrne gospa (tako rečejo vse gospe): «Saj bi ne bilo treba...»

«Vem,» prikima Lipe, «saj sem rekel svoji stari, pa mi je dejala, da spada to k oliki.»

Za spomladansko zdravljenje.

Človeško telo moramo očistiti od nakopičenih in telesu škodljivih tvarin ter mu dovajati nove in oživljajoče soke. V ta namen se priporoča naravno zdravljenje z zdravilnim čajem „PLANINKA“, ki je pripravljen večinoma iz najboljših planinskih zelišč in je njegovo koristno delovanje že priznано v znanstveni medicini.

Izkušnje mnogih let nam potrjujejo, da je „PLANINKA“ zdravilni čaj zelo dobro ljudsko zdravilo, ker izhajajo njegove sestavine iz znanstvene in deloma tudi iz ljudske medicine.

„PLANINKA“ zdravilni čaj je dober regulator za čiščenje in obnavljanje krvi. Radi tega učinkuje 6 do 12tedensko zdravljenje s „PLANINKA“ čajem izredno dobro:

pri slabi želodčni prebavi in zaprtju,

pri slabem in nerednem delovanju črevesja in napetosti telesa,

pri omotici, glavobolu, nespečnosti in zgagi,

pri obolenjih sečne kisline in hemoroidih (zlati žili),

pri obolenju jeter,

pri nervozni in živčnih boleznih.

Zahtevajte v lekarnah izrecno:

„PLANINKA“ čaj BAHOVEC

v plombiranih paketih z varstveno znamko in imenom proizvajalca:

Apoteka Mr. L. Bahovec, Ljubljana.

Reg. št. 76 z dne 5. II. 1932.

MR. BAHOVEC

PLANINKA

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI
ČAJ

Varstvena znamka

Potni list.

Ko so na meji pregledovali potne liste, se je hotel neki potnik ponorčevati iz uradnikov. Namestu potnega lista mu je pomolil pod nos jedilni list, ki ga je vzel v restavracijskem vagonu. Uradnik je vzel jedilni list, ga prebral in pogledal potem še potnika od nog do glave ter rekel:

«Vaš potni list je v redu. Telečja glava, prasičevi parklji, volovsko stegno, vse se ujema. Lahko odidete.»

Pred operacijo.

Natan leži na operacijski mizi. Asistent, ki ga narkotizira, mu veli, naj šteje do sto: 1, 2, 3, 4... in tako dalje. Natan šteje. Neumorno, do 96, 97...

«Zdajle bo pa zaspal», pravi asistent. Toda pogumni Natan zbere še poslednje moči...

«98... 99... en dinar...»

Na obisku.

Mali Miško je zelo priden deček. Zato ga imajo doma najrajši, kadar ga ni. Nekega dne je šel k teti na obisk. Ko se je vrnil, ga je vprašala sosedka:

«Ali je bila tetka kaj vesela, ko si prišel?»

«Pa še kakol!» je odvrnil Miško. «Tako je rekla: 'Prav tebe smo še čakali!'»

Tudi filozofija.

«Na svetu so reči, pred katerimi je treba zatisniti obe očesi...»

«Da, na primer milo!»

Narobe so razumeli.

Fred je odpotoval v Afriko. Da bi streljal leve.

Nekega dne dobi njegov brat v Londonu brzojavko:

«Fred se je ponesrečil na levjem lovu.»

Brzojavno odgovori:

«Tako pošljite truplo.»

Kmalu pride v London zaboj z ustrelnim levom.

Zdaj brzojavi brat:

«Pošljite Freda, ne leva!»

Drugi dan pride odgovor:

«Fred v levu!»

Za pomlad

290.-

šlager te sezone
je damski
trenchcoat

170.-

Elegantni sportni površnik, ki
pristoji vsaki ženi — a je ne-
verjetno poceni

440.-

Apartni površnik za sprehod
v različnih modnih barvah

390.- Elegantni črni popoldanski površnik

TIVAR OBLEKE

APOTEKA BAHOVEC

Mr. Bahovčevi

Smreka

BONBONI PIMMONTOL

Mr. Bahovčevi

„Smreka“ bonboni
proti kašlju.

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 12

APOTEKA BAHOVEC

Kašelj in hripavost

ublažijo

Mr. Bahovčevi „Smreka“ - bonboni,

sestavljani iz smrekovega ekstrakta in mentola. Radi tega zrahljajo katar, olajšajo izločanje sluzi ter desinficirajo usta in grlo; kadilec so pa prijeten pripomoček pri omejitvi prekomerne kaje.

„Smreka“-bonboni služijo pa tudi izvrstno sportnikom (smučarjem, turistom in drugim) ter vsem govornikom (profesorjem, učiteljem, advokatom, pevcem itd.). Radi svoje sestave hladijo usta, preženejo žejo, razbistrijo glavo ter delujejo oživiljajoče na živce in razpoloženje.

Zahtevajte v vseh lekarnah in drogerijah izrečno Mr. Bahovčeve „Smreka“-bonbone, ki se ne prodajajo odprto, temveč samo v zaprtih originalnih zavitkih po Din 3.- in Din 5.- z napisom:

Apoteka Mr. L. Bahovec,

Ljubljana, Kongresni trg 12.

PRIJATELJ

ILUSTRIRANA REVIJA ŠTEVILKA 3 MAREC 1935 LETO IX

Pazite,
da Vas fotograf ne ujame
v takile predpustni situaciji

Mlada leta

(Nadaljevanje.)

Potem se je mučila še bolj.

Saj k spovedi vendar mora! Vsako leto je šla. Sicer se pa imata s Tineto rada in se bosta poročila, ko bo končal študije. Vse to bo povedala. Če pojde zelo zgodaj, je župnik mogoče ne bo spoznal.

Sicer se pa ne spoveduje njemu, marveč Bogu! In je šla.

Iz spovednice je stopila bleda in pri obhajilu je bila objokana. Toda potem ji je bilo lažje. Rada ga bo imela, toda take ljubezni ne bo več med njima, dokler se ne poročita.

A prav tisti dan je dobila od Tineta dolgo in tako strastno pismo kakor še nikoli. Ne more živeti več brez nje, mora jo imeti, sicer umrje od hrepenenja. Ali se še spominja tiste noči z nageljni? Ali še ve, kako lepo je bilo? O, on ve samo to! Nič drugega ne ve in noče vedeti. Naj pride v nedeljo domov ali pa pride on k nji!

Marta je skrila pismo med knjige, čisto spodaj, da bi ga ne našla več. Toda zvečer je prižgala luč, ga poiskala in prebrala dvakrat, trikrat.

O, sedaj ne uide več temu! Zaznamovana je s to ljubeznijo. Kaj pomaga, če se vse dneve bori z njo, ko eno samo Tinetovo pismo prežene vse njene sklepe, ko ena noč zbudi v nji tisto toplo in neutešljivo hrepenenje. O, saj še nikoli ni tako hrepenela kakor tisti večer. Saj se je šele tedaj vžgalo v njej. Sredi noči je ovila roke okoli blazine in se pogreznila vanjo, vse telo pa ji je porhtavalo!

In ko je v nedeljo prišel Tine, se je razplamelo v njej, da je nekaj dni potem hodila okoli kakor omamljena. Nič ni vedela, kaj so govorili okoli nje, samo sladko ji je bilo.

Šele proti koncu tedna se je zavedela, in tedaj jo je prevzela še hujša groza.

Ali je res to ona, ki se vsa leta niti zmenila ni za fante, ki ji v srcu ni vstalo niti najmanjše hrepenenje? Je to ona, ki se je tega vedno samo bala in venomer prosila Marijo, naj tega nikoli ne doživi? In če se bo poročila, ali bi se ne moglo zgoditi z njo kakor z Marijo, je tedaj prosila. In še potem, ko je vzljubila Tineta, ni nikoli mislila na to; ko je v Tinetovih pismih prvič zaslutila, kaj hočejo, je obupno jokala. Sedaj pa se je že drugič zgodilo.

Toda ona je še močna! Ne sme, ne sme se vdati svojim čuvstvom! Ne sme! Molila bo k Mariji kakor nekoč v samostanu, in ona ji bo pomagala.

Tiste dni ni Marta z nikomer govorila, ni se nasmehnila, jedi toliko da je pokusila, in ob jutrih je hodila k maši. Popoldne pa je vse ure presegla ob bolnem Vajdi, kjer je ob pogledu na njegovo napol mrtvo telo našla vedno novih moči, da se ni vdala mehkim in zapeljivim čuvstvom.

Neki popoldan pa se je Vajda rahlo dvignil v postelji, iztegnil roke proti Marti, ki je sedela ob peči, in zaprosil:

«Glejte na moje otroke! Ostanite pri nas in glejte nanje! Vi ste tako dobri, pošteni in lepi.»

Čez čas je nadaljeval tiše in počasneje:

«Marta, poslušajte me! Naj vam povem, preden odidem. V življenju nisem videl mnogo lepega, tudi nisem doživel kaj velikega. Ko sem bil še mlad, sem bil neumen kakor vsi mladi fantje, norel sem za vinom in dekleti. Ko sem pa vzel Lizo in prevzel gostilno in kmetijo, sem imel same skrbi in kmalu sem zbolel. Toda ko ste prišli vi k nam, mi je bilo, kakor da je prišlo v mojo hišo nekaj velikega, dragocenega.»

Vajda je utihnil. Uprl se je na roke in se trdoma še nekoliko dvignil, zajel sape in nadaljeval s suhim glasom. Njegove skoraj rumene oči so gorele v čudnem ognju.

«In ves sem se poživel. V mojo hišo, ki je poznala samo kričanje in pretepanje, je prišlo nekaj lepega, svetega. Takoj ko ste prišli, ste se mi zdeli zelo znani. Nekje sem vas moral videti, a nisem se mogel domisliti, kje. Mnogo sem premišljeval o tem. Šele čez nekaj dni sem se domislil. — Bilo je pred mnogimi leti, ko še nisem bil poročen. Tedaj sem hodil po goricah in kupoval vino za Bezjaka v mestu. Seveda sem bil vsak popoldan pijan. Dopoldne sem pokušal vino in delal pogodbe, popoldne pa sem se napil. Tako sem nekoč ponoči taval po klancih pijan domov. Kar mahoma pa sem zašel v nekak gozd ali kaj, se nekaj časa v temi otepal, nazadnje pa padel na tla in zaspal. Ko sem se drugi dan zbudil, je ležala tik moje glave Marija. Gledala me je tako žalostno in živo, da sem okamenel od groze. Spoznal sem, da sem zašel v kapelo, v tisto takoj od Tihonc na prvem hribu, in podrl velik Marijin kip z oltarja. Ko sem natančneje pogledal, sem spoznal, da ima Marija glavo odlomljeno, obleko pa vso pohojeno in raztrgano. Vzel sem glavo v roke. Velike sinje oči je imela in zlate lase. Dolgo sem jo hranil v omari, potem pa mi je nekam izginila. — In glejte, Marta, vi ste podobni tisti Mariji, prav takšne oči in lase imate, prav tako lepo in žalostno gledate!»

Vajda je spet utihnil. Popadel ga je suh, oster kašelj in ga stresal in mučil nekaj minut. Ko se je spet umiril, se je iznova zazrl v Marto, ki je nepremično strmela vanj.

«Od tedaj sem si mislil, da je Marija, ki sem jo jaz razbil, spet oživela in prišla k meni. Saj v tisto kapelo sem postavil novo, od tedaj nisem bil nikoli več pijan in kmalu sem se oženil, toda vsa leta me je tiščal ta greh v duši. A ko ste vi prišli k nam, sem začutil, da mi je Marija vendar odpustila in me bo kmalu rešila te strašne bolezni, ki mi jo je poslala za kazen. In sedaj že čutim, kako odhajam. Da, Marija mi je odpustila, ker je vas poslala k meni...»

Spet ga je zgrabilo. Kašelj ni hotel ponehati. Glava se mu je že majala kakor brez življenja. Padel je na blazine, oči so se mu čudno obračale.

Marta je že hotela poklicati koga, toda od groze ji je zamrl glas v grlu. Vajda pa je iztegoval roke proti nji in ječal:

«Marija, ali si res prišla? Jeli, da nisi več huda name? Olepšal sem ti kapelo, naročeval maše, podpiral reveže in tri leta bolehal. Mnogo sem trpel zaradi svojega greha. Zato si mi ga pa tudi odpustila! Kako pa bi bila sicer prišla pod mojo streho! Tam v mali sobici si spala, poleg tebe pa so pijanci razgrajali, pili in se pretepali. O, odpusti mi, da ti nisem mogel dati lepše sobe! Da sem bil zdrav, bi ti bil postavil palačo! Toda jeli, da si mi vse odpustila, da me imaš kljub vsemu rada? Saj sem ti ves vdan in samo čakam, da prideš in mi zatisneš oči. Ali še ni čas? Še ni dovolj trpljenja? Pridi, pridi, Marija, in mi zatisni oči!»

Vajda je hropel. Iztegoval je brezupno roke predse. Oči pa so mu čisto bele visele na Marti, ki je odrevenela od groze.

«Samo dva koraka si od mene. Pridi, Marija, pridi!»

Marta je nevede pristopila.

«Samo en korak še, in boš pri meni... Pridi, Marija... Pozabi vse, kar je bilo, pridi in mi zatisni oči...»

Vajda je hropel vedno bolj počasi in težko. Oči so se mu obračale navzgor.

«Pridi in mi zatisni... Marija... da bom zaspal za vedno... Sam ne morem zapreti oči, sam ne morem... O, zakaj ne prideš... Zakaj me pustiš trpeti še ob tej zadnji uri... Marija, zatisni mi jih, in mi bo lepo za vedno...»

Marta se je pognala k postelji in v grozi položila roko na Vajdove oči, ki so se polagoma zaprle...

Naslednje dni je ostala Marta v postelji in bledla.

Še potem, ko je že vstala in šla v šolo, se ni mogla otresti groze tistega popoldneva, ko je zatisnila oči umirajočemu Vajdi.

Tinetu ni pisala mnogo. Ni mu mogla. Njegovih vročih besed ni razumela.

Vse se ji je zdelo tako prazno, resnična je bila zanjo le smrt, ki bo prišla, in tedaj bo treba dati za vse odgovor.

Šla je še enkrat k spovedi in po vse večere molila. Tako lepo ji je bilo sedeti ob priviti svetilki in moliti. Kakor tedaj, ko je še stanovala v samostanu. Tudi tedaj je toliko molila.

Šele čez dobra dva tedna se je nekoliko umirila.

Toda njena duša je bila polna rahlih misli. Mislila je na Tineta, toda to niso bile več tiste vroče misli in želje. Vse je bilo mirno v njej in njena pisma so bila polna te čudovite tišine.

«Tine moj, snoči sem šla na hrib nad cerkvijo. Solnce je zahajalo, vsa dolina je ležala v temi, samo po vrhovih so se belile kapelice, ob njih pa so kipeli v nebo visoki topoli. In mislila sem na Tebe. Glej, ali nisem jaz kakor majhna kapelica in Ti veliki topol, ki me čuvaš in braniš, ki stojš ob meni kakor vojak podnevi in ponoči. In molila sem v tihi večer za najino srečo.»

Tine pa ji je pisal vedno bolj vroče in hrepeneče.

Kaj ga ne ljubi več, da mu piše tako mrzlo? Rad bi vročih besed, da bi čutil v njih sladkost njenih poljubov, njene mehke roke, njo vso! Ali ni v njej več tiste ljubezni? O, v njem pa je je vedno več! Saj hodi kakor vrtoglav okoli, se potika po gozdovih in poljih ter išče sledu njene ljubezni. Oče je hud nanj, mati je žalostna, ker ga nikoli ni doma. Toda on ne more gledati okna, za katerim se je pred tedni potopil med nageljne, ne more videti hiše, kjer je dneve in dneve presedel z njo na zofi in jo poljuboval! O, da bi ona vedela, kako mu je, bi mu ne pisala takih pisem, kjer je ona kapelica, on pa topol, ki stoji nekaj korakov od nje in se ne more dotakniti niti njenih zidov. Ne, on ne mara biti topol, on hoče biti bršljan, ki se ovija okoli nje, breze, se je dotika po vsem telesu in jo vso ima!

Marta se je bala teh pisem. In bolj ko se jih je bala, bolj so bila vroča in dolga!

Ni in ni mogla razumeti, kako se je zgodilo vse tisto, kar se je zgodilo. Saj tudi brez tistega je lepa njuna ljubezen! O, še lepša je! Saj nji še nikoli ni bilo tako jasno in svetlo! V tistih dneh pa ni nič razločno videla in vedela, samo brezumno jo je gnalo v Tinetov objem.

Tinetovih pisem jo je bilo še bolj groza, odkar je nekoč sredi noči zaslišala iz sosednje sobe, kjer je zadnje dni spala Frančka, tiho pogovarjanje: včasih je razločila celo kako Frančkino ali upraviteljevo besedo. Ko pa je čez čas zaslišala šumenje in škripanje postelje, je zardela od sramu in si tiščala roke na ušesa, da ne bi ničesar slišala.

Ko je drugo jutro srečala Frančko in upravitelja, se je obrnila stran, da ne bi Frančka videla njene rdečice.

In potem noč za nočjo. Vedno tisto polglasno govorjenje in škripanje postelje.

Tako ogabno ji je postalo.

In ona je mogla storiti isto? Tako ogabno in grdo?

Ne, ne, nikoli več!

Da, če bi bila poročena in bi potem rodila, že, toda tako nikoli!

Včasih je skušala moliti, da bi pozabila in ne bi slišala. A takoj je čutila, da bi bil greh, ko bi ob taki priliki mislila na Marijo in Boga. Včasih ji je bilo, da ne bo mogla strpeti več, da bo morala planiti s postelje in zbežati v noč. Toda takoj se je zavedela, da bi morala mimo Frančkine postelje. Šele proti jutru, ko je vse utihnilo, je zaspala.

Čez dan je hodila nema okoli. O, sedaj je razumela, zakaj ji upravitelj ni dajal več toliko dela in je celo prevzel telovadbo v njenem razredu. A vse se ji je tako gnusilo!

Tisto nedeljo je bil župnik zelo razkačen. Z nejeverniki, pijanci, lenuhi in prešuštniki je zmerjal ljudi. V cerkvi je bilo tiho kakor v grobu. Marta, ki je sedela na zgornjem koncu, v ladji, je videla, kako so ljudje prepadeni. Tudi njo je izpreletavala sveta groza.

(Dalje prihodnje)

Pravljica o Spoznanju

Povedati ti hočem

pravljico o pesmi srca in življenja, o pesmi Spoznanja», je rekel moj neznani sopotnik tisti večer, ko sva legla k počitku. «Povem ti jo zato, da boš vedel, ko si še mlad, kako je s starimi, učenimi knjigami, ki so pisane brez črk.»

«Poslušam», sem rekel.

«Tudi meni jo je povedal moj sopotnik neki večer, ko sva legla k počitku. Poslušaj...

Rodila se je nekoč deklica, in ko je pogledala v svet vsa majhna, vsa neznatna, se ji je zdel svet ogromna svetla luč. Komaj je malo zrastle, je korakala po cesti detinstva brezskrbno, kakor bi ne bilo nobenih ovir in spotikljavaev. Oči so ji sijale mehko in nežno, ustnice so ji brbljale kakor škrljanček na njivi, njen smeh je bil pesem srca.

Neki dan, ko se je igrala na zelenem travniku, vsem s cvetjem posutim, je stopil k nji neznanec. Dolga in bela je bila njegova brada, na nosu so mu sedeli naočniki. Pod pazduho je stiskal veliko, debelo, orumenelo knjigo.

In rekel je dekletcu:

«Krista ti je ime, sem slišal. Pojdi z menoj, Krista! Mentor tvoje mladosti ti bom. Zakaj čas je, da te vodim.»

Prijel je Kristo za roko in jo vodil na široko, ravno in neizmerno dolgo prašno cesto. In mnogo ji je pripovedoval in razlagal, govoril je o cestnem prahu, o širini ceste in nje dolžini. Vendar Krista marsičesa ni mogla razumeti. Tu in tam so se jima približale svetle postave z vabljivimi kretnjami, smehljajoč se in vabeč. Ali starec je vsakokrat dvignil kakor v obrambo svojo orumenelo knjigo. In postave so se odmikale od Kriste, in v njih očeh in na njih licih je bilo polno sožalja.

V času, ko je starec Kristo zapustil, je njeno nežno telo poganjalo prvo brstje pomladi. Na njenih očeh je ležal lahek dih zrelosti, a njena usta so izgovarjala orumenele misli in v njenem smehu je zvenelo kakor razpokana kovina.

Malo nato se je Kristi pridružila neka ženska. Zrela je bila in lepa, kakor so ženske v tej dobi. In je izpregovorila:

«Naj ti bom tovarišica na cesti življenja!»

In pripovedovala ji je mnogo o življenju, o njega lepoti in radosti. Toda Krista je ni veliko razumela. Ob neki priložnosti se je pa njeno oko potemnilo. Bilo je, ko ji je tovarišica pokazala mladega moža, ki je prihajal po drugi cesti. Majhna guba se ji je pojavila na belem čelu in vzkliknila je:

«Vem, kdo si. Spoznala sem te. Ti si greh. Pušti me!»

Ženska je odšla, in solze so bile v njenih očeh, solze sočutja.

Tako potujoč po cesti življenja, je srečala slikarja. Slikal je na napeto platno.

«Kaj delaš?» je vprašala.

Slikar jo je pogledal, in ker je videl, da je lepa, je vljudno rekel:

«Slikam življenje.»

«Življenje?» je vprašala Krista in v glasu je zazvenelo kakor nekaj neznanega. Stopila je bliže in rekla:

«Ali smem videti življenje?»

Slikar ji je pokazal. Krista je gledala. Videla je moškega in žensko, kako se objemata v ljubezni in kako sije sreča iz njunih oči. Ali mahoma se ji je stemnil obraz. Zapazila je, da sta oba naga. Obrnila je hrbet sliki in slikarju in brez pozdrava šla dalje.

Slikarja je zbolelo v srce in sožalje je bilo v njegovi duši.

«Kje, o ženska, ki hodiš po cesti življenja, je tvoje Spoznanje?»

Krista je srečala pevca. Pel je pesem o ljubezni, sladko, nežno pesem o ljubezni.

«Ljubezen?» se je vprašala Krista. «Kakšna beseda je to in kaj pomeni ta beseda? In listala je v mislih v tistih starih, orumenelih starčevih knjigah, ki jih ji je kazal, ko je hodil z njo. Ali te besede ni našla v tistih knjigah. Poslušala je. Melodija ji je zvenela nekako tuje, doslej je še ni slišala. Vleklo jo je k pevcu, ali zopet se je bala. Z nekakim svetim strahom je bežala od pevca in vedno hitrejši je bil njen korak nekam v daljo neznano.

«Če ni tisto, ljubezen, nekakšen greh?» je pomislila. «Greh, kakor je bilo pisano v starčevih knjigah.»

Srečala je pesnika. Prisrčno jo je pozdravil, se ji pridružil in melodiozne besede in stavki so bili v njegovih besedah. Pripovedoval ji je pravljico o kraljici, ki je iskala ljubezen. Krista je poslušal njegove besede, jih začutila in polotilo se je je nekakšno čudno, nenavadno težko čustvo. Spomnila se je slikarja in njegove slike. Globok vzdih, kakor vzdih hrepenenja, se ji je izvil iz stisnjenih prsi. Ustrašila se je, potegnila z roko preko čela in se odtrgala od pesnika. Ta je hotel stopiti za njo, pa mu je zbežala.

In ko je tako spešila dalje, je ležal nemir v njenem srcu. Njena notranjost se je borila z Neznanim in zahtevala obračun in osvoboditev. Orumenela knjiga s starim, belobradim starcem se ji je včasi za trenotek pojavila v mislih, ona pa je zamahnila z roko, kakor bi hotela prepotiti te misli. Slikarjeva slika se ji je nasmihala, in ona je začutila nekaj neznanega, ki je vstajalo v njej. Ali stresla je z glavo in zazdelo se ji je, da jo nekaj nekje boli.

Šum korakov jo je vzbudil iz zamišljenosti. Po cesti, nji nasproti, je prihajal možki. Močan in postaven je bil kakor hrast, odločen in samozavesten kakor osvajalec sveta. Ko jo je zadel njegov pogled, ji je zagorelo oko kakor mogočen požar. Odvrigel je breme, ki ga je nosil, in njegove rame so objele Kristo z vso toploto in hrepenenjem...

Ko se je Krista zavedela, je stopala ob strani moškega z roko v roki. Njene oči so sijale v blaženosti, njena usta so govorila besede Spoznanja in njen smeh je bil pesem srca in življenja.

Orumenela knjiga s sivobradim starcem pa se ji ni nikdar več prikazala.

Dve smrti

am ne vem, zakaj prav spomladi, ko se sleherna bilka vzbuja v življenje in je vsa narava podobna goreči manifestaciji zanj, tolikanj premišljujem o smrti.

Vsako pomlad je tako, odkar sta mi umrla stara mati in brat.

Ko spomladi zadiši zrak po gozdu in zemlji, me obide tesnoba in zadajam si neštivilna vprašanja, ki jim ne vem odgovora: čemu moramo živeti, ko bo vendar enkrat vsega tega konec, naj se še tako branimo in upiramo? Kakšna bo smrt? Ali bo tiha in spravljiva kakor uspavanka stare pestunje Lize?... Ali bo strašna — polna strahov in obupnega upora?... In kdaj me bo zgrabila? Kmalu — morda to pomlad — ko stojim še sredi življenja in še nisem napravil čistih računov s samim seboj in še nisem izvršil niti stotinke svojih načrtov in še nisem okusil slasti zmage in zadoščenja?... Ali morda tedaj, ko bom star in onemogel še zmerom sanjaril o poteh, ki vodijo navzgor, in še zmerom snoval načrte, čeprav skromne in neobljene?... O, da bi vsaj vedel, kaj je smrt! Ali je časa sladkosti ali je kelih grenkobe? In kaj pride za njo?... Nikoli se ni še nihče vrnil...

Kakor Damoklejev meč visi misel na smrt nad teboj in strah pred njo te nalik senci spremlja skozi življenje.

Dvakrat sem videl, kako ugaša življenje. Obakrat je zunaj slavila cvetoča pomlad svojo čudovito zmago nad smrtjo...

*

Stara mati je bila že nekaj let bolna. Zadnja tri leta je skoraj zmerom ležala. Tiha in dobra je bila, in vsi smo jo imeli radi. Trpljenje in bolezen sta jo bili storili še bolj milo, in nikoli pozneje nisem srečal človeka, ki bi bil s tolikšno potrpežljivostjo in vdanostjo prenašal bolezen in starost.

Vkljub bolezni ni bila nikomur v napotje. Bila je kakor tiha, topla lučka, ki smo se zbirali okoli nje, kadar smo bili utrujeni in žalostni. Zmerom je našla spravljivo besedo, in zmerom si potolažen in pomirjen odšel od nje.

Umirala je počasi. Tri dni in štiri noči. Vdano se je poslavljala od vsakogar posebej, slehernemu je še povedala dobro, ljubečo besedo.

Zadnji dan so jo jeli zvijati krči. Poklicali smo zdravnika. Vbrizgnil ji je nekaj, in krči so kmalu ponehali. Hvaležno ga je pogledala,

droben, malce porogljiv smehljal ji je zaigral okoli nagubanih ustnic, in tiho je zašepetala:

«Hvala, gospod doktor, nikar se več ne trudite — umrla bom pa že sama!»

In res je čez pol ure umrla. Ugasnila je kakor drobna lučka, ki pihneš vanjo...

*

Brat je bil mlad. Ena in dvajset let mu je bilo. Jetičen je bil. Ležal je nekaj mesecev in zadnje tedne je pogosto jokal. Čisto tiho, ne da bi gibal z obrazom, so mu polzele solze po upadlih licih. Velike temne oči so polne očitkov zrle v vsakogar, kdor je stopil k njegovi postelji, kakor da bi vpraševale: «In ti živiš? In nisi bolan? In ti še ne bo treba umreti?...»

Težko ga je bilo gledati! Težko je bilo kazati vesel in brezbrizen obraz, da ne bi upihnil slabotnega plamenčka upanja, ki je vkljub vsemu gorel v njem, čeprav je zdaj pa zdaj skoraj že pojemal.

Zadnje čase je postajal bolj in bolj nestrpen. Nič več ni ubogal zdravnikovih navodil: grenak smehljal mu je krivil ustnice, kadar mu je mati ponujala zdravlila.

Zadnji dan je neprestano odtrgal odejo s prsi, kakor da bi mu bila pretežka.

«Miren bodi, ljubi,» je tiho rekla mati, ga prišla za vročo, vlažno roko in sedla na rob postelje. «Ne smeš biti tako nestrpen! Spomni se tete Malike, ki že dve leti leži — in Bog ve, ali bo sploh še kdaj vstala!»

Tedaj se je bratov obraz čudno izpremenil. Sovražno je uprl pogled v mater, se sunkoma vzdignil in krčevito zahropel:

«Prav je... da leži!... Prav je, da umre!... Čas je zanjo... stara je!... Jaz sem pa mlad!...» Zadnjo besedo je skoraj zakričal; bolečina v prsih mu je spačila obraz, a bilo je, kakor da bi ga vse, česar ni izrekel, še bolj mučilo. Mati ga je skušala pomiriti, a brat jo je z roko sunil od sebe.

«Čujte... mati... mlad... mlad!...» Kričal je, da so ga slišali po vsej hiši — pozneje smo se čudili, odkod je vzel toliko moči — odprl je usta, kakor da bi hotel še nekaj reči, čudno zagrgal, in kri se mu je ulila iz ust. Nekaj trenutkov nato je bil mrtev.

Prav tisti mah se je mimo odprtega okna vzdignil škrjanček, veselo žvrgoleč, proti solncu, kakor da bi hotel zleteti naravnost v nebo...

*

Od tistih dob je minilo mnogo let, a še zmerom me obide tesnoba, kadar pride pomlad. Tudi škrjančkovega žvrgolenja ne maram več slišati...

Drzen skok in idealna smuka

Uspehi, ki smo jih lani dosegli s skakalnico v Planici, so presenetili ves svet.

Vse se je čudilo vrtoglavih številkam. Kar je bilo še pred kratkim nekaj nemogočega, je sedaj samo še vprašanje časa, kdaj in kdo bo skočil 100 metrov. Prav za prav ne moremo več govoriti o skokih, ampak le še o smuškem letanju. Sto metrov pa ni kar si bodi. Morda dosežemo to že letos. Morda že ta mesec. Kdo ve?

Dne 17. marca bodo najboljši smuški skakači, prvaki sveta, skušali doseči najdaljše skoke. Pričakujejo se ogromne množice gledalcev. Sportniki so prijavljeni iz vseh držav. Priprave so v polnem teku. Sloves Planice pojde po vsem svetu.

Oba delata isto. In vendar kakšna razlika! Delavec pije zdravje iz vodovoda, žena bogatina pa uživa strup iz kristalne čaše.

Pijan pesnik in carica

Carica Katarina II. je naročila nekemu pesniku, ki so ji ga bili priporočili, naj sestavi kratek, duhovit napis za spomenik, ki ga je mislila postaviti svojemu predniku Petru Velikemu. Ker je bila zelo darežljiva, je dala pesniku kar naprej res knežjo nagrado, toda dejala je, da mora biti napis napravljen do šestih zvečer.

Pesnik se je ves srečen odpravil domov, da bi se takoj lotil dela, toda med potjo so ga preveč vabile neštete petrograjske gostilne. Pesnik je moral zaiti v prvo, v drugo in še naprej.

Carica je zastoj čakala na naročeni napis. Pesnika ni bilo od nikoder.

Njen adjutant ga je po dolgem iskanju našel v neki gostilni, toda bil je že tako pijan, da ni bilo mogoče niti misliti, da bi v takem stanju kaj napisal. Napil se je namreč tako, da še govoriti ni mogel več.

Adjutantove osorne besede so ga naposled toliko iztreznile, da se je spomnil caričinega ukaza. S težavo je izvlekel kos papirja in po kratkem premišljevanju napisal nanj — samo štiri besede.

Adjutant je vzel papir, zmajal z glavo in ga hitro nesel svoji gospodarici. Carica pa ga je samo pogledala in navdušeno vzkliknila:

«Res, najlepši stihi bi ne mogli povedati več kakor ta kratka proza.»

Napis, ki si ga je izmislil pijani pesnik in ki so ga potem res vklesali v spomenik, se je glasil:

«Petro Primo Catharina Secunda»
(«Petru Prvem Katarina Druga»).

DVE LEGENDI

I.

«Ljubi Bog,» je prosila bogata, razvajena mlada dama iz dobre hiše, «usliši mojo prošnjo in daj mi kaj takšnega, s čimer se odraslo mlado dekle lahko igra.»

Bog jo je uslišal.

Podaril ji je — ženina.

II.

Nekoč je živel princ, ki je bil res iz srca dober. Imel je lepo, mlado ženo, ki jo je goreče ljubil. Oba sta bila zelo pobožna. Nekoč pred božičem ga je vprašala, kaj lahko pričakuje za božič od njega.

On se je nasmehnil: «Presenetil te bom.»

Držal je besedo. Res jo je presenetil. Že en dan prej.

Štiri tedne pozneje sta se ločila.

Mala ničemurnica

Leva in spodnja slika

Smejoči se obrazi so prikupljivi

ANEKDOTE

Balzac in Rothschild.

Znani baron Jakob Rothschild je bil Balzacov dober prijatelj. Nekoč je hotel pisatelj odpotovati na Dunaj, toda kakor zmeraj, mu je primanjkovalo denarja. Rothschild mu je posodil 3000 frankov in mu dal priporočilno pismo za svojega nečaka, voditelja Rothschildove banke na Dunaju. Med potovanjem pa je Balzac odprl zapečaten pismo in ga prebral. Ker pa se mu je zdelo precej hladno pisano, ga ni oddal.

Ko se je vrnil v Pariz, je kmalu spet obiskal barona Jakoba. Ta ga je vprašal, ali je pismo izročil njegovemu nečaku.

«Ne,» je Balzac ponosno odvrnil, «pri sebi ga imam — tu je!»

«Škoda!» je dejal Rothschild. «Ali vidiš hierogliffe pod mojim podpisom? Ti hieroglifi so ti nakazovali pri mojem nečaku kredit 25.000 frankov!»

Gustav Adolf in duhovnik.

O švedskem kralju Gustavu Adolfu pripovedujejo naslednjo anekdoto:

Nekoč je srečal pastorja, ki je pravkar lezel na konja, da bi odjezdil na kmete, in mu dejal:

«Če se ne motim, je napisano v svetem pismu: 'Pojdite po vsem svetu in učite vse narode.' Ti pa jezdiš.»

Toda pastor se je prav tako dobro razumel na to sveto pismo in ga je zavrnil:

«V svetem pismu je tudi napisano: 'Glejte, da izginete, dokler je še čas.'»

Podjetni princ.

Angleški listi so objavili nekaj pisem, ki jih je pisal takrat desetletni princ Jurij, sedanji angleški kralj, svoji babici kraljici Viktoriji leta 1875.:

«1. aprila 1875.

Ljuba stara mamica! V neki trgovini igrač sem videl včeraj prav lepega konjička. Rad bi si ga kupil, pa nimam denarja. Ali bi bila tako dobra in mi kaj podarila. Prosim, ljuba stara mamica!

Tvoj ljubeči te vnuk

Jurij.»

«2. aprila 1875.

Ljubi otrok! Zelo me je užalostilo, ko sem zvedela, da se te denar prav nič ne drži. Tvoj oče mi je povedal, da izdaš vse, kar dobiš. Preveč izmečeš za igrače. Počasi se boš moral naučiti malo več podjetnosti in bolj boš moral ceniti vrednost raznih stvari.

Tvoja ljubeča te stara mamica

Viktorija.»

3. aprila 1875.

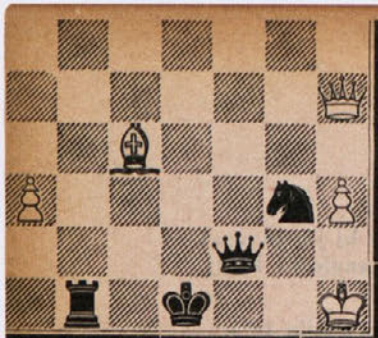
Ljuba stara mamica! Zelo sem se razveselil, ko sem dobil tvoje pismo, in zelo sem ti zanj hvaležen. Prodal sem ga nekemu knjigarnarju za pet funtov. Iz tega lahko uvidiš, da znam ceniti vrednost raznih stvari.

Tvoj ljubeči te vnuk

Jurij.»

Plemenita kri v kletki

E. Kunter:

Š A H M A T

Ujetnika — moškega in žensko — so privedli. «Vi ste vohun Kocmata?» je vprašal poročnik Jelinek.

«Ne, meni je ime Alojzij Kafka in nisem noben vohun. Tu so moje listine.»

Mož je bil videti izobražen. Imel je prijeten obraz z visokim čelom. Njegove kretnje so bile lahke in elegantne. Jelinek, ki ga je nekaj časa zasliševal, je kmalu spoznal, da je nasprotnik dobro pripravljen in neprestano na preži. Ni mu bilo lahko priti do konca. Kmalu ga je dal odvesti in jel zasliševati dekle.

«Kako vam je ime?»

«Poldka Auper.»

«Ne Duša Bekeszi?»

«Ne. Tudi nisem doma iz Cernauta, ampak iz Krakova.»

«Nu, dobro, gospodična Poldka. Vendar vas ne bom mogel rešiti vešal. Zakaj dokazano je, da sta vi in vaš prijatelj zakrivila veleizdajstvo. Kako se je zgodilo, da je cel polk ubežal k Rusom, je vam gotovo bolje znano kakor meni.»

Lepa Poljakinja je nepremično gledala mladega poročnika z velikimi rjavimi očmi in ni odgovorila. Poročnik jo je skrbno opazoval. Dobro je poznal ljudi in vedel je, da ta ne bo izdala svojih tovarišev, naj pride, kar hoče. Nič ne bi pomagalo, če bi ji tudi ponudil staro, preizkušeno sredstvo, naj odkupi svoje življenje s tem, da bo vohunila zoper svoje ljudi. Ostala je torej samo ena možnost.

«Ali ste voljni vse priznati, če obljubim vam in vašemu tovarišu popolno pomilostitev? Lahko se posvetujete z njim. Storite to, preden mi odgovorite, in premislite, da vam vse nadaljnje tajeenje nič ne pomaga.»

Duša ni oklevala. Hitro je odgovorila: «Ničesar nimam priznati, in nič več ne bom povedala, gospod poročnik.»

Poročnik je pozvonil, vstopil je podnarednik, in poročnik mu je ukazal, naj odvede žensko v samotno celico. Kmalu nato je dobil od prijatelja sporočilo: «Javljam, da sem se vrnil iz Tarnopola. Naročilo sem izvršil, priskrbel sem si Kocmatove fotografije in posrečilo se mi je, da sem dobil razna pojasnila, ki nam bodo lahko pomagala.»

Jelinek je pogledal fotografijo. Nobenega dvoma ni bilo, njegov ujetnik je bil Kocmata. Načrt si je nekaj beležk. «Še nekaj, sicer ne vem, ali vam bo kaj koristilo,» je zaključil kurir svoje poročilo, «Kocmata je baje sijajen igralec šaha. V Galiciji si je na tem polju pridobil sloves.»

Poročnik je planil pokonci.

«Poslušajte, tovariš! Jaz tudi igram šah, in še precej dobro. V turnirju za svetovno prvenstvo leta dvanajstega sem bil četrti.»

Tovariš ga še zmerom ni razumel. «Nu — in?»

«Kaj ne razumete? Vohunu moram dokazati,* da je on tisti znameniti igralec šaha iz Galicije. Potem je veriga indicijev sklenjena.»

Drugo popoldne so poslali v Kocmatovo celico dva moža iz vohunske službe, ki sta znala igrati šah. V celici je bilo vsega skupaj šest ujetnikov. Dolge dni so si krajšali z igranjem kart in dame.

Novodošleca sta našla nekje šahovske figure k damski deski; videti je bilo, da sta se tega zelo razveselila, in hitro sta začela igrati. Kocmata je stopil k njima in ju gledal. «Ali znaš ti tudi igrati?» je vprašal eden izmed njiju mimogrede.

«Ne», je obotavljaje se odvrnil Kocmata. «To se pravi, nekoliko že razumem, vendar samo toliko, da vem, kako je treba vleči figure.»

Tako se je zgodilo, da se je dal vohun zapeljati k igranju šaha. Uslužbenca vohunske službe sta vsak dan igrala z njim. Nekega dne je po dogovoru prišel Jelinek k njim. «Oho, tu pa igrate šah! Nu, bom pa časih poklical katerega izmed vas k sebi, da bo igral z menoj. Sam sem strasten igralec šaha, pa nimam nikogar, ki bi mi drugoval. Kafka, pridite drevi ob osmih k meni!»

Kafka-Kocmata je slutil, da mu hočejo nastaviti past. Zdaj je bil še bolj previden. Poročnikovega vabila ni mogel odkloniti, ker so zdaj že vsi vedeli, da zna igrati šah.

Tako je nekaj večerov igral s poročnikom. Skušal je zbuditi mnenje, da je slab igralec šaha, vendar ga je njegova taktika večkrat izdala, da je mojster. Poročnik, ki se je prilagajal vohunovi igri, je vedel dovolj.

«Vse, kar pravite, je kaj lepo. Vendar potrebujemo jasne dokazov. In mudi se! Ne utegnemo se še dalje ukvarjati s to vohunsko sodrgo!» je rekel lepega dne polkovnik Braitner poročniku Jelineku.

Polkovnik je dal poklicati oba vohuna predse in jima sporočil, da sta obsojena na smrt. Ali si ne bi hotela olajšati vesti z odkritim priznanjem? Ta dva sta trdovratno zatrjevala, da sta nedolžna. Po tem poslednjem zaslišanju je vprašal Jelinek, ali se bo tudi nad dekletom izvršila smrtna kazen. «Pomilostili jo bodo,» je rekel šef, «ker njene sokrivde ni moči prepričevalno dokazati.»

«Gospod polkovnik, ali mi dovolite prošnjo?» je zaprosil poročnik Jelinek. Ko je polkovnik slišal, da hoče Jelinek z obsojencem še enkrat igrati šah, se je zvonko zasmel. «Vse kar je prav, Jelinek, nazadnje boste še prosili, naj vohuna pomilostimo, zato da boste z njim igrali šah.»

«Take ponudbe se ne bi branil. Vendar imam za svojo prošnjo posebne vzroke. Igra naj mi pomaga, da dokažem vohunu krivdo.»

«Nu, potem le žrtvujte še ta večer svojemu spleenu in pomirite svojo vest s pravim dokazom o vohunovi krivdi.»

Zvečer, ko je Jelinek odvedel svojega gosta k šahovski mizici, je rekel presenečenemu: «Kafka, vi in vaša prijateljica sta obsojena na smrt. Vas ni moči več rešiti. Pač pa vašo prijateljico! Ali hočete?»

«Kako bi mogel?»

«Moja ponudba je tale: igrala bova za življenje vaše prijateljice. Če dobite igro vi, bo pomiloščena. S častno besedo vam obljubim, da bo oproščena ali vsaj pomiloščena.»

Njiju pogleda sta se spoprijela. Dve minuti molka — dve minuti težkih duševnih muk za vohuna.

«Dobro, sprejemem.» Moža sta sedla. Kocmata je potegnil črno. Poročnik belo.

To je bila bitka! Nikoli nista igrala s tolikšno besnostjo, s tolikšno strastjo, tako vneto in tako zagrizeno. Šele zdaj je Jelinek videl, kaj vse je

znal nasprotnik. Ta, ki je sedel pred njim in igral za življenje svoje prijateljice, je bil mojster. Mojster je tu gradil svoje umetniško miselno delo, genijalen matematik je snoval svoj načrt.

A tudi Jelinek je igral tako dobro, da je pri nekaterih potezih vohun presenečen vzdignil oči.

Zdaj je potegnil Kocmata vodstvo nase. Jelinek je izgubil stolp. Kmalu za tem je moral žrtvovati konja. Zdaj ni imel več svobodne poti, vsako potezo mu je narekoval nasprotnik. Z obupnim naporom je skušal napasti — vendar zaman. Mat je bil neizbežen.

«Čestitam,» je dejal poročnik, «gospod Kocmata.» Ime je izrekel z rezkim poudarkom. Vohun mu je pogledal naravnost v oči. «Hvala.»

Dobil je bil igro in nepreklicno zaigral svoje življenje.

(Y. Z.)

Cuy de Maupasant:

Kupčija

ezar Izidor Brument in Prosper Napoleon Cornu sta stala pred seine-sufrierskimi porotniki. Obtožena sta bila poizkušanja umora, češ da sta hotela utopiti gospo Brumentovo, zakonsko ženo prvega obtoženca.

Drug poleg drugega sedita na zatožni klopi. Oba sta kmeta. Prvi je majhen, debel, s kratkimi rokami in nogami, z okroglo, ognjenordečo in mozoljasto glavo, ki mu sedi tako trdno na zajetnem, okroglem telesu, kakor bi ne imela vratu.

Redi prasiče in stanuje v Cacheville-la Gouscilu v okraju Aignetolu.

Prosper Napoleon Cornu pa je koščen, srednje rasti, z dolgimi rokami, kakršne ima opica. Glava mu visi na stran, usta so zamaknjena, mimo tega škili. Modra jopa, dolga kakor srajca, mu visi do kolen. Redki rumenkasti lasje so mu prilepljeni na lobanji in njegova umazana, obrabljena pojava vpliva naravnost grozovito. Tovariši ga imenujejo «duhovna», ker zna s posebnim glasom posnemati cerkveno petje in zamolklo brundanje na cev.

Ta njegov talent privablja goste v njegovo krčmo — zakaj on je krčmar v Criquetolu — koliko je gostov, ki rajši zahajajo k «maši pri Cornuju» kakor v cerkev.

Gospa Brumentova, ki sedi na klopi za priče, je suha oseba, zdi se, kakor bi spala. Niti gane se ne, roke je sklenila v naročju in gleda neumno in topo predse.

Predsednik nadaljuje zasliševanje: «Torej, gospa Brumentova, obtoženca sta prišla k vam v hišo in sta vas vrgla v kad, napolnjeno z vodo. Povejte natanko, kako se je to zgodilo! Vstanite!»

Ona vstane; suha in dolga in z belo ruto na glavi je podobna jamborju. Tedaž začne pripovedovati z za teglim glasom:

«Ravno sem začela rezati bob, ko sta vstopila. Mislila sem si: Kaj tadva neki kanita? Oba sta bila tako sumljiva. Opazila sem, da me zasledujeta, tako izpod čela, posebno Cornu, ki itak škili. Ne vidim rada obeh skupaj, zakaj iz tega se ne rodi nikoli nič pametnega.

Rekla sem jima: Kaj hočeta od mene? Nič nista odgovorila. Jaz pa nisem mogla biti mirna.

Obtoženi Brument ji preseka besedo in reče: «Bil sem pijan!» Cornu se obrne k sokrivcu in zavpije z glasom, ki odmeva kakor orgle: «Reci, da sva bila oba pijana kakor klade, in ne boš povedal preveč!»

Predsednik strogo: «Hočete povedati, da sta bila pijana?»

Brument: «I, seveda, to mislim...»

Cornu: «To se tudi drugim lahko pripeti...»

Predsednik se obrne zopet k nedolžnemu jagnjetu: «Pripovedujte dalje, gospa Brumentova!»

«Nu, tedaj mi je dejal: »Ali hočeš zaslužiti sto sujev?« — »Zakaj ne, sem dejala, zakaj sto sujev niso mačje solze! On pa pravi: »Torej odpri oči in ušesa in napravi tisto, kar ti bom rekel!« Šel je in vzel veliko kad, ki stoji pod kapjo na hišnem voglu, jo obrnil in zavalil v kuhinjo, kjer jo je postavil na sredo.

«Pojdi in jo zvrhaj z vodo!» Vzela sem oba vrča in šla po vode, hodila, hodila, brez konca in kraja, pač dobro uro, zakaj kad, dovolite, gospod predsednik, je bila nenasitna.

Medtem ko sem delala, sta šla oba zopet pit, drug za drugim, ko sta se vrnila, sem rekla: »Vidva, prasiča, sta bolj polna kakor ta kad.«

In Brument je dejal: »Ne gobezdaj, stara, drži se svojega dela in ne brigaj se za naju. Potlej prideš na vrsto, vsak ob svojem času!»

Tudi se nisem dosti menila za to, kaj je blebetal v svoji pijanosti.

Ko je bila kad zvrhana, sem dejala: »Zdaž je zadosti.« Cornu pa mi je dal sto sujev. Ne morda Brument, ampak Cornu. Cornu mi jih je dal. In Brument mi je rekel: »Hočeš še enkrat zaslužiti sto sujev?»

«Hočem,» sem dejala, zakaj kaj takšnega si ne da nihče dvakrat reči.

«Nu, potem se sleci!» je dejal.

«Kaj,» sem odgovorila, »da bi se slekla?»

«Kakopak, saj slišiš vendar!» je nato rekel.

«In kaj vse naj slečem?»

«Sleci se vendar, če te je sram, lahko obdržiš srajco na sebi, to nama je vseeno.»

Sto sujev, sto sujev... teh vendar ne morem kar tako zavreči. Slekla sem se, čeprav me je jezilo, da sem morala to storiti pred tema dvema lumpoma.

Vzela sem ruto z glave, slekla oprsni, nato jopo, nazadnje cokolje. Tedaj mi je rekel Brument: „Nogavice le obdrži, nisva takšna...“

„Ne, midva nisva takšna!“ je rekel tudi Cornu.

In ko sem stala pred njima skoraj kakor mati Eva, sta stopila oba bliže, čeprav sta, dovolite, gospod predsednik, bila oba tako pijana, da nista mogla več stati na nogah. Mislila sem si: „Kaj le imata tadva v misli?“

Takrat je dejal Brument: „Lahko začneva?“

In Cornu je poveljeval: „Začniva!“

In prijel sta me, eden za glavo, drugi za noge, tako kakor vzameš cunjo. Seveda sem kričala, kolikor sem mogla.

„Jezik za zobe, neumnica!“ je zaklical Brument, nakar sta me dvignila in me vrgla v banjo, ki je bila zvrhana z vodo, da mi je srce zastalo od strahu in kri v žilah od mraza. Brument je vprašal: „Je dobro tako?“ Cornu je odvrnil: „Dobro je!“ Nato je zakričal Brument: „Glava še ni notri!“ In porinil je mojo glavo v kad, kakor da me hoče utopiti. Voda mi je tekla v usta in v nos, da sem videla smrt pred očmi.

„Posuši se, stara klopotača!“ mi je rekel.

Dvignila sem se in bežala k duhovnu, ki mi je dal obleko svoje kuharice, kajti bila sem skoraj čisto naga. Šel je iskat gospoda Clicotja, ki je tekel v Criquetol, da bi poklical žandarje, ki so me potlej pripeljali domov.

Tam smo videli Brumenta in Cornuja, ki sta se zaletavala drug v drugega kakor dva kozla.

Brument je rjul: „Pokopati se lahko daš z vsem svojim računom. Pravim, da je bilo najmanj za en kubičen meter vode.“

Cornu pa: „Štirje vrči vendar ne dajo pol kubičnega metra. Temu vendar ne boš ti, betica, ugovarjal!“

Štražnik ju je prijel, jaz pa nisem več strpela tam.

Sedla je, občinstvo se je smejalo in sodniki so se začudeno spogledovali.

Predsednik pa je začel iznova: „Obtoženec Cornu, vi ste najbrže začetnik te ničvredne storiše. Kaj morete na to odgovoriti?“

Cornu vstane: „Gospod predsednik, bil sem pijan.“

Predsednik mirno: „To že vem, nadaljujte!“

„Prav rad, gospod predsednik. Torej Brument je prišel nekako ob deveti uri zjutraj v mojo trgovino in je naročil dva kozarčka žganja. Potlej je dejal: „Eden je zate“. Iz vljudnosti sem mu sedel nasproti in pil z njim. Nato sem mu plačal za šilce, on pa je začel igrati gospoda, in to je šlo tako dalje, dokler nisva bila opoldne pošteno pijana. Brumentu je postalo slabo in je rjul. Globoko ginjen sem ga prašal: „Kaj ti je?“ — „Do četrtega tisoč frankov“, je stokal. Izpreletel me je mraz, kakor boste razumeli. On pa mi je predlagal: „Prodaj ti svojo ženo, kaj praviš na to?“

Morate razumeti: vdovec sem, pa pijan sem bil. Kaj takšnega ne ostane torej brez posledic.

Njegove žene seveda nisem poznal, toda ženska je navsezadnje ženska. Vprašal sem, za koliko bi mi jo prepustil.

On je pomislil, ali vsaj delal se je tako, zakaj če je človek pijan, ne more misliti.

Nenadoma je dejal: „Po kubičnih metrih ti jo bom prodal.“

Temu se nisem začudil, zakaj bil sem prav tako pijan kakor on, in meriti po kubičnih metrih, je moja stroka, to je tisoč litrov.

Dejal sem, da sem zadovoljen.

Še zaradi cene sva se morala zediniti in mislil sem, da gre za kakovost. Zato sem rekel: „Kakšen kubičen meter hočeš?“

Odgovoril je: „Dva tisoč frankov.“ Skočil sem pokonci kakor zajec, nato pa sem preudaril, da takšnale ženska ne more imeti več kakor trideset litrov. Kljub temu sem odklonil: to je predrago!

Odgovoril je: „Ceneje ti je ne morem prepustiti, sicer bi sam utrpel škodo.“

Vidite, ni zaman prekupčevalec s prasiči in se razume na svoj posel. Ali tja, kamor je hotel ta stari grešnik, tam sem že bil jaz desetkrat. Zato je rekel: „Obrabljeno blago ima polovično ceno, in menda ne boš nikomur tvezil, da je tvoja stara še nova. Petnajst sto frankov za kubični meter, in ne solda več. Če si s tem zadovoljen, tedaj udari!“

„Top!“ je dejal prekupčevalec s slanino, „meni je prav!“ In potem sva šla složno svojo pot.

V življenju se je treba vzajemno podpirati.

Nenadoma pa sem se ustrašil. Kako jo moremo neki meriti, ko je vendar ne moremo utekočiniti.

Razložil mi je svoj načrt. Ni šlo lahko, kajti bil je pijan. Rekel je: „Vzel bom kad in jo napolnil z vodo do roba. Potem vtakneva staro vanjo. Vse, kar bo teklo preko kadi, bova natanko premerila. Tako bova dognala.“

Odgovoril sem: „To je čisto lepo, vendar kako naj bi odteklo vodo izmerila?“

Delal se je, kakor da sem omejen, in mi je razložil, da je treba kad samo napolniti, ko bo babnica še zunaj, potlej da je pomota nemogoča. Mislil sem, deset vrčev, to je kubični meter. Lump ni tako neumen, kakor je videti, tudi če je pijan. Vsakogar lahko potegne. Iz kratka, šla sva skup in ogledal sem si staro. Kaj je lepa ženska... tista bo že nekoliko drugačna, to mi bo vsakdo pritrdil, ki ima oči v glavi, jaz pa sem nasedel. No — če je lepa ali grda — baba je baba — zmerom jo človek potrebuje, kajne gospod predsednik?

Ko pa sem videl, da je pokvečena kakor stara coprница, sem prisegel vneto in sveto: tu ne bo več kakor štirideset litrov. To vendar vem, ko imam zmerom opravila s tekočinami.

Saj je pripovedovala, kako je bilo merjeno in da sme obdržati srajco in nogavice v mojo škodo. Ko pa je bila zadeva končana, je pobegnila. Dejal sem: „Pazi Brument, pobegnila nama bo!“

On je pa menil: „Ne boj se, jo bova že ulovila, saj mora priti domov spat. Zdaj pa izmeriva, koliko vode je izteklo.“

Merila sva torej, niti štirje vrči, ha, ha, ha!

Obtoženec se je smejal s takšnim zadovoljstvom, da ga je moral neki žandar suniti med rebra. Ko se je nekoliko pomiril, je pripovedoval dalje:

„Tedaj je postal Brument divji kakor volk: to ne velja, to ni zadosti!“

Rjul sem, on je tudi rjul — rjul sem še besneje — udaril je, jaz pa sem ga kresnil, in tako se je to vleklo sem in tja kakor sodni dan, zakaj bila sva vendar pijana kakor prasiča.

Nenadoma so se pojavili žandarji. Prijeli so naju za ovratnike in peljali v luknjo. Zahteval sem odškodnino.

Brument je sedel in potrdil vse, kar je dejal njegov sokrivec.

Porotniki niso vedeli, kaj naj si o tem mislijo, in so šli k posvetovanju.

Čez eno uro so stopili v sodno dvorano.

Po nekaj resnih besedah o svetosti zakona in o dopustnih mejah pri kupčijah, sta bila obtoženca izpuščena.

Tako se je vrnil Brument s svojo zakonsko ženo na stanovanje, Cornu pa v svojo trgovino.

Prevel R. M.

Prebrisana zvižaka

Morgan je

šel po stopnicah.

Ko na njegovo nestrpnostno zvonjenje ni nihče odgovoril, je stresel kljuko in vrata so se odprla. Sploh zaklenjena niso bila.

«Vrag naj te vzame... Peter...»

Poklical je svojega slugo. Nihče se ni oglasil.

Izenada pa je Peter res prihitel po stopnicah. Kakor pribit je obstal na pragu, se zastrmel v gospodarja in zajecjal:

«Ali... ali... ste res... še živi?»

«Ali si znorel?» ga je presenečeno vprašal Morgan. «Ne... zakaj?... Pred četrto ure je nekdo telefoniral, da vas je avto povozil...»

Morgan je planil kvišku.

«Kakšna neumna šala pa je spet to?»

«Hvala Bogu, da je res le šala...»

«In ti si seveda takoj nasedel. Stekel si na ulico in pustil vse odprto. Kako lahko bi se bil kdo splazil v stanovanje in... Tvoja neumnost je res večja kakor tvoja zvestoba...»

«Oprostite, gospod... ves iz sebe sem bil...»

«Prav... Zdaj me pa poslušaj! Obisk pričakujem. Pojdi med tem z doma in do polnoči ni potrebno, da bi se vrnil. Dami sem sicer rekel, da znaš molčati, toda vzlic temu je zahtevala, da morava biti sama v stanovanju. Prvič v življenju bo skočila čez ojnice, zato je tako plašna...»

Peter je tako nejeverno pogledal, da je bil Morgan kar užaljen. In nehote je izblebetal vse:

«Spoznal sem jo v brzem vlaku iz Nice v Pariz... Izdal sem se ji za slikarja, začel sem občudovati črte njenega obraza in tako dalje. Opazil pa sem takoj, da je zelo plašna. Prava dama je... Dosti sem se moral boriti, da sem si pridobil njeno zaupanje. Šele pred prihodom v Pariz se je nekoliko otajala. Povedala mi je, da je žena trgovca Peregrina... Zdaj veš vse... Glej, da hitro izgineš in pred polnočjo se nikar ne vrni...»

Peter je pokimal, se obrnil in šel.

Ko je ostal Morgan sam, mu je pogled nehote obstal ob znožju postelje.

Prestrašil se je in se zdrnil.

Izpod postelje je prilezel možak, ki je držal revolver v roki. Morgan je hotel planiti k vratom.

Tujec mu je zastavil pot:

«Stoj! Niti za korak dalje!»

Morgan se je opotekel proti naslanjaču. Mrzel pot mu je zalil čelo. Poblebel je in zobje so mu zašklepetali.

«Kaj pa hočete?» je zajecjal.

«To boste takoj zvedeli. Da se ne bova v megli lovila, mi dovolite, da se vam predstavim. Peregrin je moje ime.»

Ves svet se je zasukal okoli Morgana.

«Gospod Peregrin.»

«Da. Mož vaše dame. Na to niste bili pripravljeni, kaj?»

«Vi ste... torej... mož? Kako pa ste prišli sem?»

«Čemu pa je na svetu telefon?»

«Torej ste vi telefonirali?»

«Da. Š to zvižako sem si utrl pot v vaše stanovanje. Vrata v predsobje so bila odprta. Skril sem se pod posteljo. Ljubosumnost stori človeka ljubosumnega.

Mislil sem počakati, da pride moja žena k vam... in šele v pravem trenutku sem se hotel pokazati... toda, žal, se mi je načrt ponesrečil...»

«Oprostite... gospa bo prišla le zaradi tega, da jo bom slikal... To ni ljubezenski sestanek... Njen obisk je namenjen umetniku...»

«Vem. Moj detektiv me je o vsem poučil. Prisluškoval je vajinemu pogovoru v brzem vlaku... Izdajali ste se za slikarja, v resnici ste pa bogat bančnik... Tudi to je izvedel moj detektiv... Pregovorili ste Klaro, da vas bo obiskala v vašem 'ateljju'... Takoj sem vedel, kaj to pomeni...»

Morgan je planil kvišku.

«Kaj pa prav za prav hočete od mene?»

«Dati mi morate priložnost, da se prepričam o nedolžnosti obiska moje žene!»

«Kako pa naj to storim?»

«Prav preprosto. Klari se niti ne sanja, da sem jaz tu. Zato bom neopazno poslušal, kaj bosta govorila.»

Morganu je postalo zelo nerodno.

«Tu pod posteljo?»

«To bi bilo preveč nerodno. Morda v sosedni sobi...»

Morgan se je oddahnil.

«Prosim...»

In je odprl vrata.

«Prosim, stopite v sobo...»

Pozvonilo je.

Morgan je odhitel v vežo.

Klara je bila prišla.

Morgan ji je šepnil:

«Milostna gospa... bodite previdni... vaš mož preži na naju v sosedni sobi...»

Gospa je presenečeno pogledala Morgana.

«Moj mož?»

«Da. Nerodno, ali ne?... Komedijo morava igrati... Nikar se ne zagovorite!... Pst, ne zahtevajte zdaj pojasnil. Hitro stopiva v sprejemnico, da ne bo kaj zasumil. Uganiti bi utegnil, da sem vas posvaril...»

Odvedel je Klaro v sobo.

«Sedite, prosim. Neizmerno sem vesel, da ste me obiskali v mojem umetniškem domu. Preden pa se lotim slikanja...»

Klara se je prešerno zasmejala.

«Ne klepetajte neumnosti. Ali mislite, da sem sploh verjela, da ste slikar? Kaj ste mi šepnili tam v predsobju? Da preži moj mož v sosedni sobi?»

Morgan je bil obupan.

«Toda, milostiva...»

Klara se je še zmeraj smejala.

«Moj mož?»

«Tiho! Tiho!»

«Saj sem že tri leta vdova.»

Morgan je planil k vratom.

«Kdo... kdo pa je bil potem tisti mož?»

Odprl je vrata. Soba je bila prazna. Okno je bilo odprto. Vse je kazalo, da je vsiljivec izginil skozenj. Saj je bilo komaj dober meter od tal.

Morgan je planil k blagajni — vlomljena je bila.

Klara ga je začudeno gledala.

«Kaj pa vam je?»

«Dosti! Zdaj res lahko mirno vzamem čopič v roke. Siromašnejši, kakor sem zdaj jaz, tudi noben slikar ne more biti.»

H. Metzger.

Ludwig Biro:

JAZ

Komaj da sem prišel o pravem času. Toliko da sem v slabo zasedenem vlaku odkril prazen oddelek in položil svoj ročni kovčeg v mrežo, že je zažvižgal vlak za odhod. Tedaj, prav v poslednjem trenutku, je planil v oddelek nosač in vrgel na polico eleganten kovčeg. Pogledal sem skozi okno. Nosač je že skočil s stopnic in dajal s hlastnimi kretnjami znamenje nekemu gospodu v kockastem potnem plašču z zavihanim ovratnikom, ki je prav počasi prihajal po peronu. Vlak se je v sunku zganil, toda gospod je bil že v vagonu.

«Če bova samo dva, bo že nekako šlo», sem pomislil in hitro zasedel pol oddelka. Vrata so se odprla. Vstal sem in se obrnil. Zagledal sem tujca iz obraza v obraz. Prav tedaj je odvihnil ovratnik in se odkril. Zasrepe sem se vanj. Zdelo se mi je, da se mi sanja, da gledam prikazen. Začutil sem, kakor bi mi bila vsa kri izginila z obraza. Zakaj? Kdo je bil neznanec, ki je pravkar stopil v oddelek? Ali sem jaz tisti, ki sem si pravkar pripravljal sedež in si ga prirejal, da bom lahko udobno ležal, ali pa sem oni, ki je bil pravkar vstopil in stal zdaj zraven mene, prav tako zmeden kakor jaz?

Ta možiček v dolgem kockastem plašču — to sem vendar jaz! Ta orlovski nos, ti svetli lasje s prečo na levo, te oči, usta, ta postava — ali ni to moja slika v zrcalu? Ali pa imam morda privide? Ali me goljufajo razdraženi živci? Toda možak, ki stoji meni nasproti, se iznenada zgane. Bled je tudi on, tudi njemu podrtavajo ustnice, vendar se zna premagati. Brez besede se spusti na mehko blazino.

Vlak drevi z največjo hitrostjo. Noč prihaja, midva pa se z grozo spogledujeva. Tisti trenutek sem brezpogojno verjel v čudeže, v nadzemeljske moči, v čarodejstvo. Vdal sem se v usodo in čakal, kaj še pride.

Tedaj se je neznanec zganil, kakor bi se hotel otresti nečesa morečega. Pretrgane besede so se mu izville iz grla:

«Gospod... oprostite mi, če sem... vsiljiv... Jaz sem... jaz sem... Lord Henry Torcy je moje ime...»

Tudi njegov glas je bil mojemu neverjetno podoben. Toda zdaj je bilo moje odrevenelosti konec. Stresnil sem se. Skrivnostnosti je bilo konec. Bil je samo nenavaden, presenetljiv, začudenje zbujač primer dvojništva.

Povedal sem mu svoje ime. Dejal sem mu, da bi se mi prav čudno zdelo, če bi se še dalje tako brez besed gledala. Nasmehnil se je. Ta nasmešek se mi je zdel tako domač in znan. V trenutku sem se zavedel, da je to moj nasmešek. Zapletla sva se v pogovor. Lord se je kakor bi trenil ves izpremenil in začel kramljati z menoj.

«Moji obleki se čudite? Nič nenavadnega ni. Izbral sem si obleko po angleškem kroju. Da, tudi blago je iz Londona.»

Iznova se je nasmehnil.

«Na Dunaju me čakata mati in nevesta. Zamenjali naju bosta.»

«Mati in nevesta se vendar ne bosta dali premotiti.»
«Zakaj ne?» je vneto odvrnil. «Preveč sva si podobna. Da, tudi po stasu. Ali vas smem vprašati, koliko ste stari?»

«Sedem in dvajset.»

«Jaz tudi.»

Zamišljen se je zastrmel predse. Potem je zmajal z glavo.

«Rekli so mi, da sem kakor jajce jajcu podoben svojemu dedu Thomasu Brocku, zmagovalcu pri Gibraltarju. Ali ste morda po rodu iz Anglije?»

«Ne», sem odvrnil. «Moj oče, stari oče in praded so bili kmetje. Tudi moja mati je kmetica. Vse svoje življenje ni zapustila svoje male vasice ob Tisi. Morda sem sploh prvi svojega rodu, ki je prišel čez mejo svoje domovine.»

«Nerazumljivo... nerazumljivo!»

Utrujen se mi je zdel in res mi je kmalu želel lahko noč. Najel si je bil posteljo v spalnem vagonu. Ostal sem sam in legel. Toda na spanje še misliti nisem smel. Moje vznemirjenosti je bilo sicer že davno konec, toda za njo je prišla trpka pobitost.

Zakaj on in ne jaz? Črta za črto, kretnja za kretnjo — v vsem sva drug drugemu podobna, vendar sem jaz lačen siromak. S trpljenjem in pritrgovanjem od ust sem si ustvaril položaj v družbi in si z grenko prisluženim denarjem in priberačeno brezplačno vozovnico priboril svoje prvo potovanje v inozemstvo. On, lord, pa se vozi po svetu kakor kakšen ponosen osvojevalec. Zakaj je bila meni dana ta siva vsakdanjost, njemu pa ves sijaj življenja?...

Ves zbit, z grenkim občutkom manjvrednosti v srcu sem poizkusil zaspati. Toda najmanj dobro uro sem se še premetaval po klopi, dokler se mi niso v enakomernem udarjanju koles ob spojke v tiru zaprle oči.

Iz globoke tišine nemirnega spanca me je zbudilo strahovito pokanje in glušič ropot. Še enkrat je počilo, siknilo, presunljivo, rezko in škripaje zaprasketalo, in potem... Neznana sila me je zdramila iz dremavice in me vrgla kakor hlod ob steno. Zadel sem se z glavo v železni drog pod mrežo za prtljago in zameglilo se mi je. Vse okoli mene je v temi izginilo...

Zbudil me je rezek jutrnji veter. Ležal sem na nosilnici in vse okoli mene je bilo razburjeno, vznemirjeno. Hotel sem sesti, tedaj pa je prihitel k meni neki gospod v beli halji.

«Mirujte! Nič hudega ni!»

«Kaj pa se je primerilo?» sem ga radovedno vprašal.

«Brzi vlak je zavozil v tovorne. Udarili ste se na glavo, pa ni nič nevarnega. Čez teden dni boste že zdravi kakor riba v vodi. Zdaj pa mi oprostite. Iti moram dalje. Vi niste edini ranjenec.»

Odhitel je. Šele takrat sem opazil, da imam glavo vso obvezano. Najrahljši gib mi je prizadel hude bolečine. Oprezno sem pogledal okoli sebe. Zraven mene so prav tedaj operirali nekega nevarno ranjenega potnika. Slabo mu je bilo. Tedaj je prišel mimo neki železničar. Poklical sem ga in ga prosil, naj me prenesejo kam drugam. Poklical je enega izmed svojih tovarišev in odnesla sta me drugam.

Kmalu sem vse zvedel. Katastrofa je bila hujša, kakor sem si mislil. Lokomotiva, spalni vagon in oba naslednja — vse je bilo razbito in zmečkano. Dvajset ljudi je bilo mrtvih, še dosti več jih je bilo nevarno ranjenih. Čez dobro uro pride pomožni vlak in tisti, ki niso preveč hudo ranjeni, bodo lahko nadaljevali pot.

Zaželel sem si cigarete in poprosil zanjo. Solnce je sijalo, toda samo brezbrizno, hladno sem strmel v svetli dan. Tako brez moči, tako ubit sem bil, da še misliti

nisem mogel jasno. Še tega, da sem se rešil, nisem bil vesel. Čutil sem le to, da je cigareta, ki sem jo kadil, zelo dobra. Tudi pozneje, ko se je že pripeljal pomožni vlak in so me prenesli v udoben oddelek, nisem mogel še jasno misliti. Vlak je bil poln prestrašenih ljudi. Koliko jih je bilo brez zavesti. Sploh je bil kakor prava bolnišnica na kolesih. Povesil sem glavo in zaprl oči...

Vlak je drevil v dan. Kmalu mora biti konec vožnje. Zdaj je vozil še počasneje in zavore so začele škripati. Privozili smo pred peron. Vlak se je ustavil.

Čudno zamolklo mrmranje se je začelo. Peron je bil kar črn ljudi. In vsi so koga pričakovali, vsi so upali...

Vstal sem. Oprl sem se na bolniškega strežnika in stopil oprezno iz vagona. Vse v glavi se mi je vrtelo. Prijeti sem se moral za držaje. Tedaj pa sem začul iz množice v bližini jasen, vriskajoč glas. Pogledal sem: vitka, stasita ženska si s komolci utira pot k meni. Dve mehki roki se ovijeta mojega vratu, potok solza in poljubov pokrije moj obraz.

Moji mrtvi udje so vzdrteli kakor v vročici. Srce mi je razbijalo in zdelo se mi je, da mi sili v grlo. Dvignil sem glavo.

... Vsi potniki spalnega vagona so mrtvi. Strežnik mi je to povedal... Moj dvojnik... če bi hotel, bi zdaj... zdaj lahko postal... lord Torcy...

Kri mi je kar kipevala v glavi. Živci so se mi bolno napeli kakor strune. Kaj... kaj naj storim? Pogledal sem deklo. Čudežno lepa je bila, sinje oči je imela. Tako ponosna je bila, tako ljubka. Niti besedice nisem mogel sepniti.

A. P. Čehov:

DOLG JEZIK

Natalja Mihajlovna, mlada dama, je, prišedši zjutraj iz Jagle, obedovala in neprestano migala z jezikom ter pripovedovala možu o tem, kakšne mikavnosti so na Krimu. Mož je bil vesel in je ga njen gledal njen vzhiceni obraz, poslušal in redko kaj vprašal...

«No, pravijo, da je življenje tam nenavadno drago?» je vprašal med drugim.

«Kako bi ti rekla? Po mojem so draginjo pretiravali, dragec. Ni tako strašen vrag, kakor ga rišejo. Jaz sem na primer z Julijo Petrovno imela precej udobno in primerno sobo za dvajset rubljev na dan. Vse, dragec moj, je odvisno od tega, kako znaš živeti. Končno, če se ti zahoče iti kam v gore... na primer na Aj-Petri... vzameš konja, vodnika — no, tedaj je končno drago. Strašno, kako je drago! Oh, Vasička, kakšne goče so tam! Misli si visoke visoke gore, tisočkrat višje od cerkve... Na vrhu je megla, megla, megla... Spodaj velikanske skale, skale, skale... Oh, ne smem na to misliti!»

«Saj res... ko te ni bilo tu, sem čital v nekem časniku o tamkajšnjih tatarskih vodnikih... Kakšni ogabneži! Kaj, ali so to res kaki posebni ljudje?»

Natalja Ivanovna je napravila zaničljiv obraz in zmajala z glavo.

«Navadni Tatarji, nič posebnega...» je rekla. «Sicer pa sem jih videla le od daleč, bežno... Kazali so mr jih, pa se nisem zanje zanimala. Vedno, dragi, sem imela predsodke do vseh teh Čerkesov, Grkov... Mavrov...»

«Pravijo, da so strašni Don Juani.»

«Mogoče. So ogabneži, ki...»

Tedaj se je deklo obrnilo k sivolasi gospe, ki se je bližala z razklenjenimi rokami.

Zdaj se mora vse odločiti. Ali ostanem siromašen meščan, ki se bo vse življenje boril z malenkostmi, ali pa se dvignem kvišku, med gospodovalce. Zveneče ime, moč, denar, to čudežno lepo deklo — vse je lahko moje... Samo roko moram iztegniti... In morda je najbolje, da sploh ne povem resnice, morda bi resnica umorila te dve bitji? Ta laž jima je več kakor življenje... meni pa bi šla pot v višave...

Kako je rekel ponesrečeni lord? «Tako sva si podobna! Še najini obleki sta docela enaki.»

Zaprl sem oči. Na licih sem začutil nežne, mehke roke stare gospe in začul sem njen drgetajoči šepet:

«Otrok moj — — — joj, moj Bog — — — otrok moj!»

Mrzel pot mi je pokril čelo. Da, če hočem, bo zdaj ves svet moj, da — toda moja mati! Komu bo zdaj ona pravila: «Otrok moj!» Nežna, mehka roka me zdaj ljubkuje, toda kaj bo rekla stara, hrapava, žuljava roka, ki me je gladila s tako sveto pobožnostjo?... Ta dama, ki me med solzami kliče, je imenitna gospa. Moja mati?... Ona, ona je stara, od dela onemogla kmetica.

Ponos človeka iz blata je vstal v meni. Vsa ljubezen, vse hrepenenje, vse, vse je pohitelo tja v vasico ob Tisi, k njej, k materi. Dvignil sem glavo. Tiho, prizanesljivo in sočutno, a z gorečim ponosom v srcu sem dejal:

«Gospa, ne ustrašite se... Nisem pravi...»

Natalja Mihajlovna je nenadoma poskočila, kakor da se je spomnila na nekaj strašnega; pol minute je gledala na moža s prestrašenimi očmi, nato pa rekla, zategujoč vsako besedo:

«Vasička, povem ti, kako so nemoralne. Oh, kako nemoralne! Ne morda, veš, preproste ali iz srednjega stanu, ampak aristokratke, te napihnjene bontonke. Naravnost strašno, svojim očem nisem verjela. Umrem in ne pozabim. O, ali se je mogoče izpozabiti do take stopnje, da bi... oh, Vasička, še govoriti nečem dalje. Vzemimo na primer mojo sopotnico Julijo Petrovno... Tak dober mož, dva otroka... iz imenitnega stanu je, vedno se dela svetnico in — naenkrat, lahko si misliš... Samo, dragec, končno, entre nous... Ali mi daš častno besedo, da nikomur ne poveš?»

«No, česa si se domislila? Razume se, ne povem.»

«Častna beseda? Poglej! Verjamem ti...»

Damica je položila vilice, nadela svojemu obrazu skrivnosten izraz in zašepetala:

«Misli si takšno stvar... Ta Julija Petrovna je odšla v gore... Bilo je krasno vreme. Spredej gre ona s svojim vodnikom, malo zadaj — jaz. Prehodili smo tri, štiri vrste, nenadoma, razumeš, Vasička, začne Julija kričati in se prijemati za prsi. Njen Tatar jo prime okrog pasu, sicer bi se bila zvalila s sedla... Jaz pojezdím s svojim vodnikom k njej... Kaj je? Za kaj gre? «Oh, kriči, umrla bom! Slabo mi je. Dalje ne morem iti.» Misli si moj strah! «Pojdimo torej, pravim, nazaj!» — «Ne,» pravi, «Natalja, nazaj ne morem iti. Če napravim še en korak, umrem od bolečine. Krči me prijemljejo.» In prosi, roti za božjo voljo mene in mojega Sulejmana, naj se vrneva v mesto in ji prineseva zdravičnih kapljic, ki ji bodo pomagale.»

«Počakaj... Ne razumem te popolnoma...» je zagodrnjal mož, praskajoč se po glavi. «Poprej si rekla, da si videla te Tatare samo od daleč, zdaj pa pripoveduješ o nekem Sulejmanu.»

«No, že zopet se prijemlješ za besedo», se je namrdnila damica, ki pa ni prišla pri tem prav nič v zadrego. «Sumničenja ne morem trpeti. Ne morem trpeti. Neumno je to, neumno.»

«Ne prijemljam se za besedo, a... čemu bi govorila neresnico? Izprehajala si se s Tatari, naj bo, Bog s teboj, a... čemu zvatorepiš?»

«Hm... Kako si čuden!» se je razhudila damica. «Na Sulejmana si ljubosumen! Mislim si, kako bi odšel ti v gore brez vodnika. Mislim si. Ako ne poznaš tamkajšnjega življenja, ne razumeš in rajši molči. Molči in molči! Brez vodnika tam ni mogoče napraviti niti koraka.»

«Seveda.»

«Prosim, brez tega neumnega posmehovanja! Jaz nisem morda kaka Julija... Tudi je ne opravičujem, temveč... pst! Tudi se ne delam svetnico, pa se še nisem toliko izpozabila. Pri meni Sulejman ni prestopil meje dostojnosti... Ne-e! Pri Juliji je vodnik navadno sedel ves čas, jaz pa, komaj je odbila ura enajst, takoj: 'Sulejman, ajdi! Odidite!' In moj neumni Tatarček je šel. Bila sem, dragec, z njim zelo stroga... Kakor hitro je le začel godrnjati zaradi denarja ali česar koli drugega, jaz takoj: 'Ka-ako? Ka-aj? Ka-aj?' Takoj mu je srce skočilo v hlače... Ha-ha-ha... Oči, veš, Vasička, je imel črne, prečrne, kakor ogel, vražji Tatar, neumen, smešen... Glej, tako sem ga držala.»

«Mislim si...» je zagodrnjal soprog, gnetoč kroglice iz kruha.

«Bedasto, Vasička! Pač vem, kakšne misli ti roje po glavi. Vem, kaj misliš... No, zagotavljam te, pri meni celo na izletih ni prekoračil meje dostojnosti. Na primer, če sva šla v gore ali k slapu Čan-Su, sem mu vedno rekla: 'Sulejman, hodi zadaj!' In vedno je šel zadaj, ubožec... Celo za časa... celo na patetičnih mestih sem mu govorila: 'Vendar nisi dolžan pozabiti, da si samo Tatar, a jaz žena državnega svetnika.' Ha-ha...»

Damica se je zahotela, nato je bistro pogledala okrog sebe, naredila prestrašen obraz in zašepetala:

«A Julija! Oh, ta Julija! Razumem, Vasička, zakaj bi se človek ne pošalil, zakaj bi se ne oddehnil od pustosti svetskega življenja? Vse to je mogoče... šali se, bodi prijazna, nihče te ne bo obsodil, a imeti to za resno, delati prizore... ne, kakor hočeš, tega ne razumem. Pomisli, bila je ljubosumna. No, kaj ni to bedasto? Nekoč pride k njej Mametkul, njena simpatija... Nje ni bilo doma... Pa sem ga poklicala k sebi... začela sva se razgovarjati... veš, to so šaljivci. Tako je, kakor bi trenil, minil večer... Nenadoma pa priteče Julija... Vrže se name, na Mametkula... nama dela prizore... fuj! Tega ne razumem, Vasička...»

Vasička je vzdihnil, nagubančil čelo in začel hoditi po sobi.

«Veselo ste tam živeli, o tem ni dvoma», je z zoprnim nasmeškom zagodrnjal mož.

«O, kako je to be-edasto!» je užaljeno rekla Natalja Mihajlovna. «Vem, kaj misliš. Ničesar ti več ne povem. Ne povem.»

Damica je našobila ustnice in umolknila.

Prevel I. T.

Kako živijo Arnavti

Arnavti so najizrazitejši tip balkanskih gorskih prebivalcev ali, kakor trdi zgodovina, potomci starih Ilirov, ki so jih Slovani našli na Balkanu. Arnavti živijo še zmerom tako, kakor so živeli v davnih časih, in se le s težavo privadijo novemu načinu življenja. Zvesto se držijo starih šeg in navad, ki so jih podedovali po svojih prednikih, in nikakor ne dopuščajo, da bi jih osvojila evropska moda in sodobnost. Čeprav so vsi Arnavti iste narodnosti, so vendar po verah razdeljeni v več taborov. Najkonservativnejši med njimi so muslimani.

Arnavti slovijo še izza turške vladavine in izza časov bojevanja s Črnogorci kot izredno značajni ljudje. Njih beseda velja več od vsake pisane pogodbe, in ni ga Arnavta na Balkanu, ki bi kdaj prelomil dano besedo. Če reče Arnavt «či besa», mu lahko mirno slediš in se boš čutil varnejši, kakor če bi te spremljalo krdelo orožnikov. Te besede, pa naj jih reče Arnavt svojemu največjemu sovražniku na bojni poljani ali svojemu najhujšemu nasprotniku v prepiru, pomenijo, da naj se ne boji, da mu bo čuval življenje kakor rodnemu bratu. Tako so v prejšnjih časih sklepali večino ustnih pogodb s Črnogorci, ki so prihajali preko albanske meje.

Arnavti in njih žene so zelo bistri, gibčni, zdravi in požrtvovalni ljudje. Zelo radi imajo orožje, zlasti pa okrašene puške. Prav posebno jim ugajajo posrebrene pištole, noži, bodala, verižice, ure, prstani in stekleni predmeti. Radi se lišpajo in nikoli jim ni dovolj nakita. Tudi njih žene se ob vsaki priliki okitijo s srebrnimi verižicami, na katere obešajo srebrnike.

Zgoraj: Arnavtska «kula» pri Plavu / Spodaj: Arnavt in Arnavtka katoliške vere z naše meje pri Podgorici

Arnavt (musliman) iz plavske okolice

Poleg svoje poštenosti in značajnosti so pa tudi zelo prebrisani. Njih zvižahnost je znana. Še dandanašnji obstoji med njimi krvna osveta. Sin ponosno in rade volje prevzame krvno osvetlo po očetu; prav tako jo bo prevzel tudi vnuk po dedu in pravnuk po pradedu. Še zdaj se zgodi pri njih mnogo umorov iz krvne osvete in nemalokrat je takšno sovraštvo staro po več desetletij. Ne gre, da bi Arnavt ostal kri na dolgu! In Arnavti so znani kot izvrstni strelci.

V arnavtskem življenju je mnogo zanimivih šeg, tako na primer pri porodu, poroki, smrti in tako dalje. Najzanimivejši so ženitvovanjski običaji. Na primer: matere mnogokrat poročijo svoje sinove z deklicami, ki se sploh še niso rodile. Dve noseči ženi, prijateljici ali sosedji, se pogovarjata, kaj bo katera izmed njiju porodila. In kmalu obljubita druga drugi, da se bosta otroka vzela, če se jima rodita sin in hči. Če se jima želje izpolnijo, postane njiju prijateljstvo še globlje in pristranejšo, in ko je otrokama petnajst ali šestnajst let, ju poročijo, čeprav je morda eden izmed njiju pohabljen, slep ali gluhi. Razen tega je tudi njihov običaj, da oče oženi sina, ko ima šele dve ali tri leta, z deklico, o kateri mu je pravil prijatelj, ne da bi jo bil kdaj videl na svoje oči. Ta običaj je posebno znan med muslimani. Oče sina mirno zaupa prijatelju in mu na besedo verjame, da je hčerka lepa, zdrava in dobra.

Arnavtke so večinoma lepa dekleta. Mnogo je takih, ki pravi o njih srbski narodni rek: «Kakor vila iz gore».

Njih nošnja je prav izrazita, čeprav nekoliko groba. Zelo rade se lišpajo. Jopič je po navadi vezan in okrašen s srebruino. Okoli pasu privezujejo svilene ali platnene rute in tudi okoli vratu si rade zavežejo svileno rutico. Žene nosijo debele in široke obleke, kakršnih ne nosi gotovo nobena druga žena na svetu. Obleke so v pasu ozke in povezane s širokim usnjenim pasom. Krilo se od kolen navzdol vse bolj in bolj širi in spominja na zvon. Na prsih nosijo tako imenovane «miltane», izvezene z zlatom in okrašene s srebnimi kovanci.

Moški nosijo hlače in jopiče iz močnega blaga. Za pasom nosijo srebrne pištole, o praznikih se pa okitijo s srebrnimi verižicami in prstani.

Čeprav so Arnavti zelo bistri, vendar niso navdušeni za šolanje. Govorijo arnavtski jezik, ki je vse prej ko blagoglasen in ki je najmanj razširjen jezik na svetu. Arnavtski muslimani govorijo tudi nekakšno turščino. Tisti Arnavti, ki živijo v naši državi, pa govorijo srbsko.

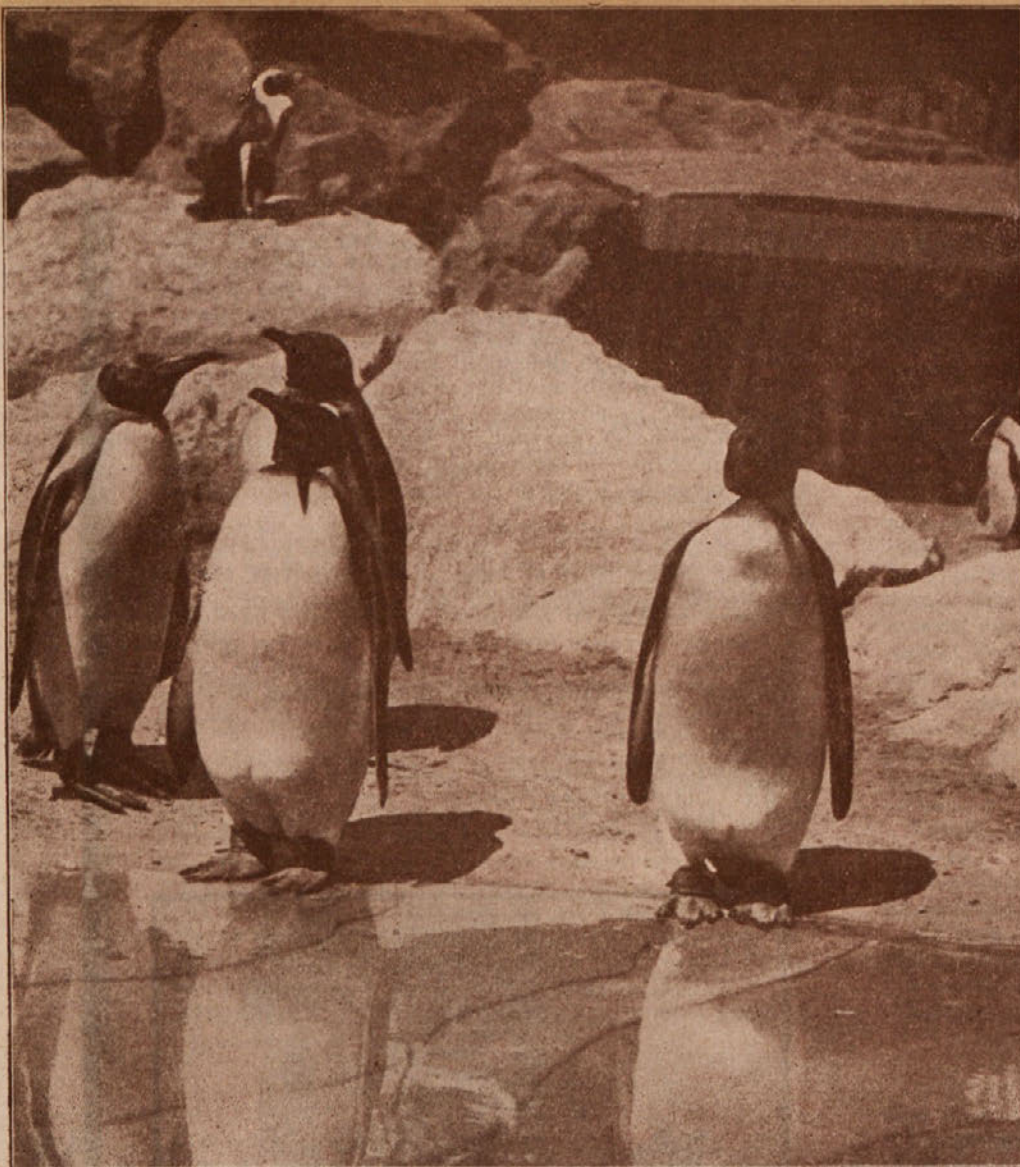
Posebne odlike Arnavta so varčnost in izredno gostoljubje. Jugoslovanski Arnavti se hitro in dobro razvijajo, kar je zasluga šol in vojaške vzgoje v naši armadi.

Arnavtska ženska noša

PROSIMO! Naročnike, ki še niso nakazali februarskega obroka, prosimo, da ga nakažejo skupaj z obrokom za marec. Mesečni obroki za 20 mehko vezanih knjig in 12 številc „Prijatelja“ so po 18 Din. Če dobivate te knjige vezane v platno, je mesečna naročnina 28 Din.

Kadarkoli bi radi kaj vedeli, ali kadar imate kakšno željo, ali če ne dobite knjige in lista, preberite vselej članek, ki je na 35. strani prve številke „Prijatelja“. Tam so razpisane razne nagrade.

Politika na Arktidi

Osvajanje arktičnih pokrajin

Kadar slišimo ime «Arktida» ali bemo kaj o njem, si takoj v duhu predočimo nepregledno mrtvo pokrajino, pokrito s snegom in ledom, pokrajino brez življenja — pokrajino, kjer neprestano prežita na človeka mrz in smrt. In vendar to ni prava slika teh pokrajin. Vse do 87. stopinje

severne širine je v teh pokrajinah življenje; vse do tod še raseta mah in zelenje, vse do tod še živijo severni medvedi, tjulenji, morski volkovi in razne druge ribe.

Hladna Arktida pa ni bila zmerom tako negostoljubna. Bil je čas, ko so se tam razprostirali veliki pragozdovi,

kakršne vidimo dandanes še ob ravniku, in v njenih morjih je bilo vse polno koral. Toda ko se je jela zemeljska skorja ohlajati, sta se severni in južni tečaj počasi izpremenila in se odela z ledeno plastjo. Na otokih okoli Spitzbergov in Grenlandije so našli premog, proizvod fermentacije ogromnih dreves, ki so nekoč rasla v teh, dandanes pustih in golih pokrajinah. In na 82. stopinji severne širine so našli koralne grebene. Znano je, da bitja, ki sestavljajo korale, uspevajo v morju le tedaj, če voda nima manj ko 20 stopinj nad ničlo.

Iz vsega tega lahko sklepamo, da je bilo nekoč na severnem tečaju toplo, in to gotovo v zgodnji «mladosti» naše premičnice. Zdaj je v teh pokrajinah tak mrz, da je baron Toll dognal v Tajmorskem zalivu 50 stopinj pod ničlo. Peary je na 84. stopinji severne širine prezebal ob 50 stopinjah pod ničlo, in Amundsen je leta 1903. dognal 61 stopinj pod ničlo.

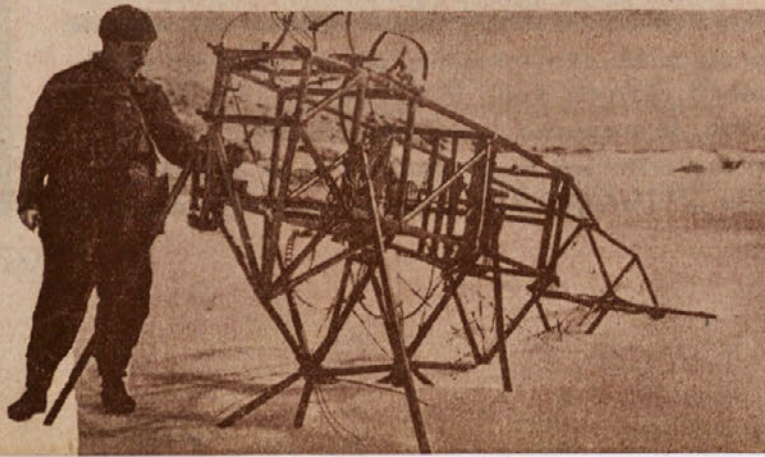
Razen zelo slabe vegetacije in čisto enolične favne živi v teh krajih samo še nekaj predstavnikov človeškega plemena. Na «Novi zemlji» živi divji rod Samojedov; Eskimi živijo v neizmerni puščavi severno od Kanade in so zato najbližji severnemu tečaju. Nekateri Eskimi živijo celo še na 80. stopinji severne širine, medtem ko je najsevernejša stalna naselbina na 72. stopinji in 50. minuti severne širine.

Iz starih zgodovinskih podatkov je razvidno, da je bil prvi raziskovalec teh pokrajin Grk Piteas, po rodu iz tedanje grške naselbine Masilije (današnjega Marseillesa), ki je leta 325. pred Kristusom raziskoval zapadno Evropo. Obhodil je Angleško, Škotsko in Norveško.

Leta 870. je Norvežan Otario odkril Belo morje in polotok Kolo; njegov tovariš Gumbjeri Ulfson, ki ga je, ko je potoval na Islandijo, vihar vrgel na zahod, je bil prvi, ki je videl Grenlandijo (zeleno zemljo), vendar je ni obhodil. To je storil v letih 982. do 985. Henrik Rdeči. Leta 1497. je Be-

Leva slika: Še pred Byrdom se je leta 1911. Douglas Mowson z letalom odpravil na pot, a to letalo se mu je že po nekaj sto metrih pokvarilo. Ko je odprava zapustila arktične kraje, je ostalo letalo tam, in kaj so v dva in dvajsetih letih napravili iz njega mrz, veter in solnce, je jasno videti na naši sliki

Desna slika: Taborišče ob Denisovem rtu, kjer je bivala odprava «Discovery»

nečan Cabot, ki je bil uslužben na Angleškem, hoteč priti v Kitaj ali Chipango (ki ga je opisal Marco Polo), prišel na Labrador, leto dni nato pa je odkril severno obalo Amerike. Portugalec Cartorel je leta 1500. odkril Hudsonov preliv.

Potem so prišle odprave Angležev v letih 1553., 1556., 1578. in 1582. Leta 1694. je šel na raziskovanje Nizozemec Ivan Barents, a leta 1607. Hudson. Ta je leta 1610. zaplul v ožino, ki je dobila po njem ime. Raziskovanj Arktide se je udeležila tudi Rusija, ki je priredila mnogo odprav, kakor na primer: leta 1648. odpravo Dežnjeva, Ankudina in Aleksijeve; leta 1734. odpravo kapitana Lasiniusa; leta 1735. Maliginovo odpravo; leta 1738. Laprevljevo odpravo in leta 1741. odpravo Čirikova v družbi z Dancem Beringom.

Pozneje se je odpravilo v polarne kraje še več ekspedicij, ki pa niso bile tolikšne važnosti. Važen datum v zgodovini raziskovanja severnega tečaja je bil 11. junij 1897, ko so André, Strindberg in Frankel poizkusili z balonom «Orel» prvo zrakoplovno osvojitvev severnega tečaja. Od njih je prišla dne 15. julija poslednja datirana vest, ki so jo poslali z majhnim balonom za poročila, od tistih dob pa se niso nikoli več javili. Pomozne odprave niso imele nobenega uspeha, niso jih našle, in šele pred nekaj leti so našli njih ostanke, ki so jih z velikimi svečanostmi prenesli v domovino.

Ena največjih odprav, ki je bila za znanost največje važnosti, je bila ekspedicija Roalda Amundsena, ki je trajala nekaj let. Amundsen je bil odrinil iz Kristianije dne 17. junija leta 1903., a v San Francisco (na zahodni obali Severne Amerike) je prišel šele leta 1906. V teh treh letih je zbral mnogo pomembnih in važnih podatkov.

Ta pogumni raziskovalec je šel še v drugo na severni tečaj, in sicer s komandantom Byrdom na «Norgeri» (izg. «Norji»).

Junaški zgledi Amundsena in Byrda so izpodbujali Italijo, da bi tudi ona pokazala svoje junaštvo, svojo brezhibno tehnično moč in svoje veliko

zanimanje za znanost; in res je poslala generala Nobila z zrakoplovom «Italijo» na severni tečaj. «Italija» se je dvignila dne 23. maja leta 1928. iz Kraljeve Drege in tragično končala v arktičnem ledu. Kot žrtev te bahave in povsem nezmožne odprave je padel veliki raziskovalec Amundsen, ki je hitel Nobilu na pomoč in se pri tem sam ponesrečil.

Vredno je omeniti, da sta Wilkins in Axelson prva preletela z zrakoplovom severni tečaj, medtem ko ga je prvi peš dosegel komandant Peary, čeprav se je za to čast zamenjal potezal Cook.

Res je, da so ljudje radovedni, vendar ni samo radovednost vzrok, da je toliko ljudi žrtvovalo svoje življenje

in da so razne države žrtvovale tako ogromne vsote za razne jalove odprave na severni tečaj. Raziskovanje Arktide je važno zaradi tega, ker bo moči samo s spoznavanjem meteoroloških pojavov teh krajev ugotoviti klimatološke posebnosti Severne Amerike, Evrope in posebno še Azije.

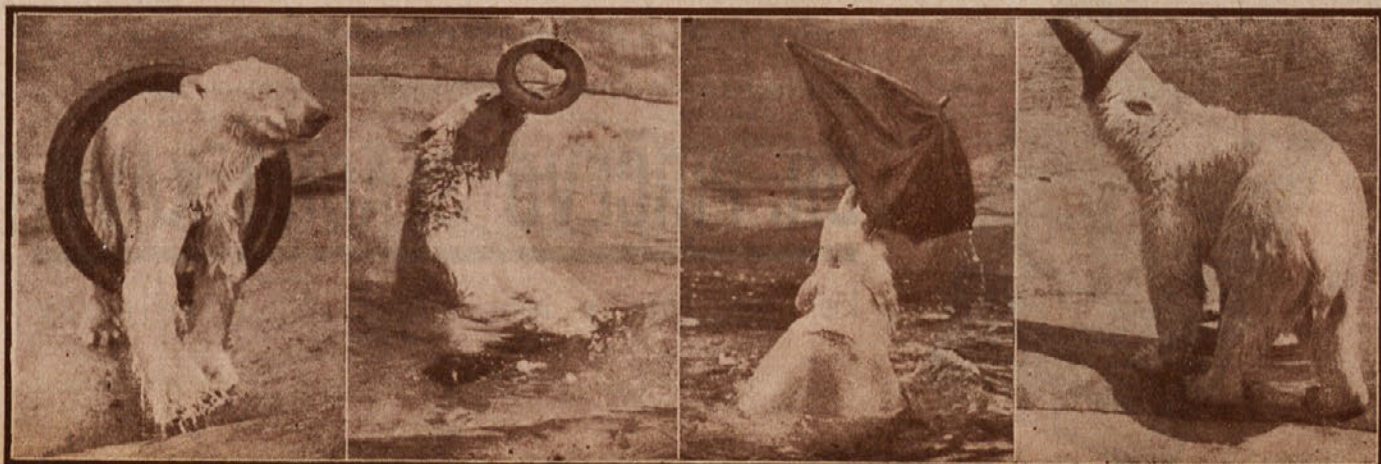
Torej ne gre pri vseh teh odpravah toliko za slavo, kolikor za resnične koristi, ki bi jih imelo človeštvo od popolnega raziskanja arktičnih pokrajin.

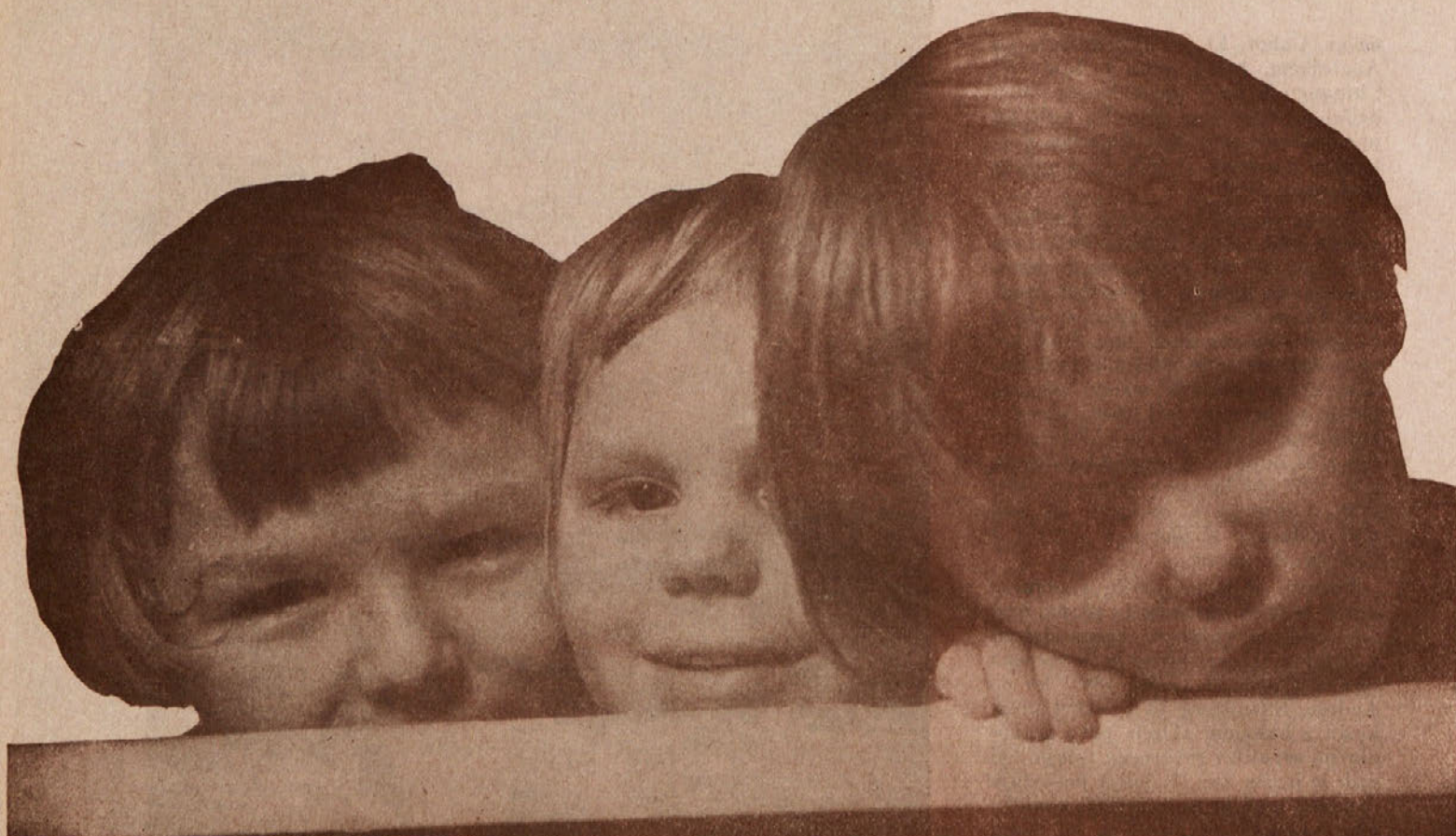
In človeku, ki je s svojim delom in s svojo vztrajnostjo že toliko dosegel, bo gotovo tudi prej ali slej uspelo, da se naseli v teh krajih večnega ledu in večnega mraza.

Prebivalec mrzlega severa

Kadar se ladja razbije, ima kralj «Arktide» iz ostankov dovolj zabave

Matere!

Dajte otrokom zdravo hrano!

DR. PIRČEVA SLADNA KAVA

je priznana redilna in
zdrava družinska kava.

DR. PIRČEVA SLADNA KAVA

je odličnega okusa; vsaka gospodinja jo
rada pohvali. Zavračajte tuje izdelke in
zahtevajte samo naš tukajšnji domač izdelek:

DR. PIRČEVO SLADNO KAVO,

ker pobijate s tem tudi brezposelnost.

Z zimskim perilom je treba ravnati posebno previdno

Zimsko perilo je bolj debelo in gosto tkano, pa zaostanejo baš zato v njem razne kali, ako je slabo oprano. Vzemi Schichtov Radion! Pri kuhanju razvija na milijone kisikovih mehurčkov, ki prodirajo skozi perilo, ter ga temeljito operejo in razkužijo.

SCHICHTOV
RADION
pere vse higijenično čisto

Naš novi roman:

„Sedem dni“

Andreasa Latzka

Program naše založbe skuša biti kar se dá vsestranski: izdali smo ljubezenske romane, vojne romane, dela o tujih deželah, izdali stvarno poročilo o vojni (Ludwig), predstavili smo klasike in sodobnike iz raznih slovstev, nudili dobro berilo delavcu in inteligentu, umetnostni uživalec in bralec pripovednega slovstva — oba sta bila zadovoljna z našimi knjigami.

Knjigo, ki jo izdamo zdaj, Latzkov roman «Sedem dni», pomeni novo dejanje naše založbe: z njim podajamo svojim naročnikom novega, pri nas še popolnoma in po krivici neznanega nemškega romanopisca, Andreasa Latzka. Z njim predstavljamo enega najboljših mladih nemških socialnih pisateljev.

V antologiji «30 novih pripovednikov nove Nemčije», ki jo je izdala založba Malok v Berlinu leta 1932. in v kateri je zbranih trideset najboljših nemških socialnih pripovednikov, je ena najboljših novel «Marcia reale» (Kraljeva koračnica) našega Andreasa Latzka. Izmed vseh sodelavcev te antologije je Latzko po letih najstarejši, 59 let ima zdaj. A mi smo zapisali zgoraj, da je mlad?

Da! Kajti pisateljeva starost nima prav nič opraviti s starostjo njegovih nazorov, njegovih spoznanj in načina pisanja. Latzko je v vseh svojih delih večno mlad borec, ob vsaki priliki na strani tistih, ki so v pravi, a jih bije krivica.

Tako je bil z Barbussom in L. Frankom (njegovo novelo «Karl in Ana» smo izdali mi) prvi izmed evropskih pisateljev, ki je sredi vojne v Švici — kamor se je šel s fronte strt zdraviti — napisal in objavljati v listih vojne novele. Da so bile novele, ko so izšle v knjigi — seveda brez avtorjevega imena — takoj prepovedane v vseh vojujočih se državah, dokazuje njih smer in vrednost! Leta 1918. je bila druga njegova knjiga o vojni, «Mirovno sodišče», prepovedana, preden je sploh izšla, po zaključku vojne pa je bila prevedena v enajst jezikov. Izdal je pred vojno in po vojni več knjig novel in romanov — a pri nas ga bomo spoznali iz njegovega zadnjega romana, ki je izšel leta 1929.

«Sedem dni» — to je sedem božičnih dni. Na sveti večer se roman začne, na Silvestrovo zaključí. Godi se leta 1929. v Berlinu in deloma v Hamburgu. Snov je vzeta torej iz najbližje preteklosti in riše Nemčijo, kakršna je bila zadnja leta pred Hitlerjevim nastopom.

Glavne osebe so: baron Mangien, avtomobilski tovarnar iz Hamburga, ki pusti svojo družino za božič samo ter se odpelje v Berlin, da bi preživel tri noči s «frfro», majorko Brenkenovo, ki ji je mož odpotoval; delavec Abt, razumni, a skoraj do slepote zagrenjeni, obupani mehanik; in zdravnik Landau, ki je spoznal ustroj sveta ter pobegnil od svojega očeta, bogatega bankirja, s katerim ga nič ne druží, ter šel živeti v predmestje med ljudi, s katerimi ga druží vse: srce, nazor, vera v prihodnost. Za vsemi temi pa stoji kot glavni akter skupina starih pruskih oficirjev, ki so v vojni bili vsegamogočni, a se po vojni ne marajo sprijazniti s tem, da so oficirji na razpoloženju, brez besede, brez sijaja. Ti prav za prav vodijo dejanje romana do viška, vodijo ga iz ozadja, iz zasede ... proti Abtom in Landauom. Na koncu prvega dela je ubit Abt, na koncu romana Landau ...

Začne se na sveti večer. Baron Mangien je prišel v Berlin in ponoči stopi v vilo svoje ljubimke. Delavec Abt je bil na cesti srečal Mangiena in ga spoznal. Sovraži ga. Sredi noči upade v vilo in zasači oba zakonolomca. Maščevati se hoče nad Mangienom, ki mu je storil toliko hudega. V zadregi zahteva, da zamenjata za tri dni obleki in denar. Baron hočeš nočeš pristane. Preoblečeta se. Ko se vrne varani mož, ustrelí v vzkipeli ljubosumnosti Abta in misli, da je ustrelil barona. Vmes poseže policija in Abtov prijatelj, zdravnik Landau. Vse se zapleta, skrivne sile postanejo pozorne.

Dalje?

Dalje, dragi bralec, natančneje in mnogo lepše v knjigi!

Ob bolniški postelji

je treba zmeraj imeti Ovomaltine. Ovomaltine je prav posebno redilna in lahko prebavna, okusna pijača. Telo hitro pretvarja sestavine Ovomaltine v svežo kri in novo energijo, ki pomoreta, da se bolnik hitro okrepi in pozdravi.

Ovomaltine ni nikakršna mešanica!

Samo z uporabo Ovomaltine dosežete zares

OVOMALTINSKI USPEH!

Novi zavitek za deco Din 7-25

mala škatlica „ 13-“

Letalo v službi zemljemerstva.

Ceprav je zemlja že precej obljudena, so je doslej izmerili v Južni Ameriki šele 6 %, v Avstraliji 12 %, v Aziji 14 %, v Afriki 20 %, v Severni Ameriki pa 25 %. Celo v Evropi je še 25 % neizmerjene zemlje. To ni nič čudnega. Precizno merjenje je zelo zamudno, zlasti s sedanji pripravi. Samo za premerjenje Brazilije v istem obsegu, kakor se vrši po raznih evropskih deželah, bi bilo treba 7000 let dela.

Zemljemerci pa so dobili v dobi tehnike važnega pomočnika — letalo. Čim so letala kolikor toliko stabili-

zirali, so lahko fotografirali iz višine 2500 metrov precej natanko pokrajino, ki je obsegala 4 km². Po fotografiranju iz raznih smeri, pod raznimi koti, so lahko napravili zemljemerci zelo natančne zemljevide. Ko so začele tovarne izdelovati boljše fotografske aparate, so letalci lahko fotografirali že iz višine 4500 metrov. Lani so izdelali nov fotografski aparat, ki skrajša delo pri fotografiranju na eno sedmino prejšnjega. Aparat ima pet najpreciznejših objektivov, ki delajo slike v obliki malteškega križa.

Nedavno so s takim aparatom premerili ameriško državo Massachusetts, ki meri okoli 20.000 kvadratnih kilometrov. Letalec je imel navaden zemljevid in v njem točno načrtane vzporedne poti, ki so bile 20 kilometrov vsaksebi. Vsako minuto se je avtomatsko sprožil aparat. Vsaka slika je objela 24 kvadratnih kilometrov pokrajine v merilu 1 : 50.000. V dobrih 24 urah je bila vsa država na ta način fotografirana in v 14 dneh so bili izdelani že prvi natančni zemljevidi v merilu 1 : 75.000.

Kaj so «smrtni žarki»?

Ultravijolični žarki pod določeno dolžino so «smrtni žarki», ker uničijo življenjsko delo v protoplazmi. Njihovo smrtno delovanje so poizkušali na zelenih algah. Ko so namreč osvetlili z ultravijoličnimi žarki raznih valovnih dolžin ploskev, ki je bila porasla z mikroskopsko majhnimi algami, so po belih progah, ki so kazale, da so alge odmrle, lahko ugotovili, katere valovne dolžine jih ubijajo in katere ne. Nekateri žarki so seveda delovali hitreje, drugi počasneje, pa morda intenzivneje. Za primer, da boste to lažje razumeli, vzemimo kačji strup in prusko kislino. Kačji strup je v majhnih količinah nevarnejši kakor pruska kislina, toda pri pruski kislini nastopi smrt prav hitro, kačji strup pa se mora prej razlesti in šele potem deluje. Prav tako je z ultravijoličnimi žarki. Nekatere valovne dolžine ubijajo prav hitro, druge pa zelo počasi, toda zanesljiveje. Sreča za ljudi je le, da so te valovne dolžine že onkraj skrajne meje solnčnega spektra.

PREDILNICA ZIME VILKO MASTERL

Stražišče pri Kranju Dravska banovina

✱

Izdeluje najfinejšo žimo za žimnice, otomane, fotelje, divane itd. Največja izbira raznih vrst žime za tapetnike in sedlarje.

✱

Vzorci franco in brezplačno! Cene nizke!

Z D R A V J E

s pomočjo zdravilnih svojstev raznih zelišč se dobi, ako se uživa

H E R S A N čaj

mešanica posebnih zdravilnih zelišč po sestavi zdravnika R. W. Pearssona, zdravnika šefa v Bengaliji (angleška Indija). Po večletnih izkušnjah je neovrgljivo dokazana velika vrednost **Hersan čaja**, in to z nedvomnim uspehom pri obolenjih zaradi poapnenja žil, pritiska krvi, pri ženskih boleznih, pri menstruaciji (menjanju mesečnega perila), migreni, revmatizmu, obolenju obisti, jeter, motnjah v želodcu, zastrupljenju, zapeki, protinu (giht), črevesnih boleznih, hemoroidih, zgagi in pri čezmernem odebelenju. **Hersan čaj** se dobiva v vseh lekarnah. Poučno knjižico in vzorec Vam pošlje zastoj:

„Radiosan“ Zagreb, Kovačičeva ulica 2.

Tu Vam je

— nova Elida Ideal-krema. Ona je
ideal' izbirčnih žen. . . jim pomaga, da
so zmeraj lepe, vedno negovane, ka-
kor je treba. Zakaj to je novo na njej:

**izboljšana kakovost
požlahtnjen vonj
povečana tuba
popoln učinek.**

Ona se vleze takoj v kožo — od-
pravi, ker ima v sebi „hamamelis
virginica“ majhne poškodbe na
polti, nečistoto in velike kožne znoj-
nice. Ona je idealna podlaga za
puder — varuje pred prahom, ve-
trom in slabim vremenom — napra-
vi polt medlo in enakomerno lepo.

N O V A

ELIDA

IDEAL

KREMA

† Pisatelj dr. FRAN ZBAŠNIK

Dne 3. februarja je umrl naš najstarejši
pripovednik dr. Fran Zbašnik, ki bi bil
letos praznoval svojo osemdesetletnico. Po-
kojnik, ki je bil v pravem zmislu besede
naroden pisatelj, je najbolj znan po svojih
ljudskih povestih, ki so izšle v zadnjih letih
minulega in v prvih letih sedanjega stoletja.
Bil je več let sotrudnik našega lista in vseh
pomembnejših revij ter osem let urednik
«Ljubljanskega Zvona». Naša založba je iz-
dala dve njegovi noveli, «Invalid» in «Solčna
roža». V slovenski književnosti si je s svojimi
povestmi postavil dostojen spomenik.

Literarni drobiž

V Španiji se pripravljajo za proslavo 300letnice roj-
stva svojega največjega dramatika Lope de Vega.
Ob tej priložnosti bodo izdali tudi njegova popolna
dela. Kakšen obseg bodo imela ta dela, priča že samo
to, da so odkrili v zadnjem času okoli 140 njegovih
dram in 80 scenarijev. Lope de Vega je nekje sam
omenil, da je nekaj let po vrsti napisal vsak teden po
eno dramo. Vseh skupaj je več tisoč.

V Leningradu so odkrili doslej neznane rokopise
Dostojevskega, ki so sestavni del njegovega «Pi-
sateljevega dnevnika». Najpomembnejši je rokopis ne-
kega nenatisnjene sestavka, ki ima lastnoročne pri-
pombe takratnega cenzorja in generalnega prokuratorja
Svetega sinoda, znanega reakcionarja Pobjedorosceva.
Zanimiva so tudi pisma Dostojevskega, ki jih je pisal
ukrajinskemu zgodovinarju Dragomanovu in še neka-
terim drugim pomembnim osebnostim.

O starosti.

Auber, komponist «Fra Diavola», je bil zelo ljubezniv
in duhovit človek. Nekoč so ga vprašali, kaj je naj-
boljše sredstvo, da človek dolgo živi.

«Starost!» je odvrnil.

Pri neki slavnosti mu je padel las v čašo. Auber ga
je vzel iz nje in dejal z nasmeškom:

«Glejte, gospôda, dokaz, da je moje vino res staro!
Sive lase že dobiva.»

*

Uničeno srce.

«Ce zavrnete mojo ljubezen, umrem...»

Zavrnila jo je. — Čez šestdeset let je umrl...

Zapeka in črevesna lenivost

sta vzrok marsikateri bolezni. Če použijete zvečer 2 do 3 dražeje

A R T I N A

se boste drugo jutro lahko iztebili.

Dobiva se v vseh lekarnah. Škatlica z 12 dražej Din 8.—. Vrečica z 2 dražejema Din 1.50. Odobreno pod S. Br. 7724 z dne 27. aprila 1934.

Brez operacije ste lahko lepi.

Kadar se bogate žene postarajo, si poiščejo dragega kirurga. Ta odpravi z operacijo za nekaj časa starostne gube. Vam takih dragih operacij ni treba. Mozolji, ogrei, izpuščaji itd. imajo namreč često vzrok v nečisti krvi. Zato skrbite za redno čiščenje in obnavljanje krvi.

Planinka čaj Bahovec je idealno sredstvo za čiščenje krvi. Razen tega pa je popolnoma neškodljiv, jemlje sokom strup, odpravlja kislino iz Vašega notranjega ustroja in ga pomlaja. Da se ohranite svežo in mladostno, uporabljajte Planinka čaj, ki je sestavljen iz samih izbranih planinskih zelišč.

Začnite tudi Vi še danes s Planinka čajem Bahovec.

Kako se iznebimo ozeblin. Ob toplem pomladnem in južnem vremenu postanejo ozeblin posebno neprijetne. Ozebli deli začno neznosno boleti in arbeti. In vendar je zdravljenje silo enostavno in poceni. Postopek je sledeči: zvečer se kopljejo ozebli deli v vroči vodi 15 do 20 minut. Voda naj bo zelo vroča, vendar ne toliko, da bi povzročala opekline. Najbolje je vtikati ozeble ude izpočetka le polagoma v vodo, da se koža privadi na vročino. Med kopeljo je treba dolivati vroče vode, da se vzdrži toplota vode na enaki višini. Po končani vroči kopeli je dobro, da se prižade deli vtaknejo po pol minute še v ledenomrzlo vodo. Po kopeli se je treba dobro otresti s suho brisačo in namazati z dobrim mazilom za ozeblin. Prav dobro se je obnesla v to svrhu Kamila-krema. Po mazanju se ovije ozebli del v krpe, eventualno se preko ovoja natakne rokavica odnosno nogavica in se gre takoj v posteljo. Manjše ozeblin izginejo navadno že po prvi proceduri. V trdovratnejših primerih je treba postopek nekolikokrat ponoviti.

Rešitev ugank iz druge številke.

Steber: Golar, kljun, sluga, Gabun, Galba, Orjen, Kranj, Manon, Arago — Ljubljana.

Sestavnica: En krivičen vinar uniči sto pravičnih.

Računska uganka: Osem metrov.

Črkovnica: Začni v spodnjem levem kotu, potem vzemi črko D nad črko K in črko O zraven črke K in tako dalje poševno do zgornjega desnega kota. Kdor ljubi samega sebe, ljubi tudi svet.

Zlogovnica: Ni vse zlato, kar se sveti.

Skrit pregovor: Vsi ljudje vse vedo.

Križanka: Vodoravno: 1. Zakopani; 9. klinopis; 17. aragonit; 18. Kalahari; 19. na; 20. Ela; 21. oni; 22. in; 23. amara; 25. Doodo; 27. Rif; 28. siv; 29. osel; 31. Tajo; 32. Ra; 33. Ik; 34. as; 35. na; 36. vi; 38. PS; 39. bre; 41. pav; 42. Lenka; 44. kava; 45. anali; 46. Roger; 47. ga; 48. Ada; 49. iur; 50. li; 51. edamec; 54. modras; 57. repa; 58. Italija; 59. kolo. — Navpično: 1. «Za narodov blagor»; 2. Aramis; 3. ka; 4. Oger; 5. Pola; 6. Ana; 7. ni; 8. It.; 9. k. k.; 10. la; 11. ilo; 12. Nande; 13. Ohio; 14. pa; 15. iridij; 16. «Sinovom v svarilo»; 24. afera; 26. Osaka; 30. last; 31. Tine; 37. Irena; 38. Pavel; 40. ena; 41. Pag; 43. klada; 43a. Aida; 44. korak; 46. R. U. R.; 48a. ami; 49. Ida; 51. ep; 52. et; 53. ca; 54. mi; 55. oj; 56. so.

V tekmi aparatov vedno prvi
je precizijski aparat

RADIONE

Aparati „RADIONE“, ki so izdelek slovite tovarne ing. N. Eltz, Wien, so ročno delo. Kakor se v vezeninah loči ročno delo od strojnega, prav tako je pri aparatih.

Aparat „RADIONE“ traja zato leta in leta, stalno dobro poje in ne izgubi svoje vrednosti že v drugi sezoni. Zahtevajte ponudbe od

„RADIO“, r. z. z o. z. v Ljubljani

Miklošičeva cesta šte. 7.

Pauerjevi keksi
so veselo otrok
in izreden užitek
o d r a s l i m

*

Čokolado, piškote, biskvite, vafeljne, napolitanke in vse druge dobre reči izdeluje moderna in higiensko urejena tvornica

B. Pauer d. z o. z. LJUBLJANA VII, CELOVŠKA C.

Današnji naši nakladi prilagamo prospekt znane glavne kolekture državne razredne loterije A. Rein in drug v Zagrebu, ki se nanaša na XXX. kolo, katerega žrebanje bo 9. in 10. aprila t. l.

Kakor v nobeni dosednji publikaciji te tvrdke, tako tudi v tem prospektu, ki je danes priložen, ni nič vsiljivega, neresnega ali morda celo kaj takšnega, kar bi moglo koga spraviti v zmoto, ampak nasprotno, tudi ta se odlikuje po svoji originalni in moderni reklami in vsebuje samo stvarna dejstva o roku žrebanja, ceni srečk in načinu žrebanja. Zaradi teh svojstev dela prospekt vtisk solidnosti in odličnosti, pa ga zato priporočamo pozornosti naših cenjenih čitateljev. Ker tvrdka ne dela ne z agenti, ne s preprodajalci, se srečke te tvrdke lahko samo direktno naročajo.

Največji dobiček, ki ga je zadela doslej srečka državne razredne loterije, je znašal poldrugi milijon dinarjev. Vse štiri četrtine te srečke je prodala omenjena kolektura državne razredne loterije.

Tri skodelice

izborne
in
okusne

dr. Pirčeve sladne kave

so vsakdanji zajtrk in malica našega Matička, Brede in tudi Janezka. Zato so močni in zdravi. Matere, dajte svojim otrokom samo domač izdelek, in ta je

Dr. Pirčeva sladna kava

Tako koristijo „Jutrovi“ mali oglasi svojim čitateljem

Taki so uspehi MALIH OGLASOV

Trgovino

s špecerijskim, galanterijskim in manufakturnim blagom, v bližini Kranja oddam v najem. Prevzeti je vso zalogo v vrednosti približno 25.000 Din; najemnina nizka. Vprašanja na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Trgovina Kranja«. 44756-17

Prejel sem več ponudb in sem prav zadovoljen! V drugih listih nisem priobčil.

Kranj, 14. XI. 1930.

Fr. M.

Trgovino

mešanega blaga, dobro vpeljana, s inventarjem, blizu farne cerkve oddam v najem s 1. marcem t. l. Interesenti naj se obrnejo na ogl. odd. »Jutra« pod »Dobro vpeljana trgovina«. 3685-17

Na cenjeni dopis z dne 31. I. t. l. Vam vljudno sporočam, da sem priobčil moj oglas samo v Vašem listu pod številko 3685 ter da sem z uspehom popolnoma zadovoljen.

Sv. Jurij ob Tab., 1. II. 1931.

L. Kl.

Strojnika

za lokomobil Wolfr. v bližini Ljubljane, iščemo za takoj. Ponudbe z navedbo plače na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Trezen strojniki«. 45314-1

... da se je na oglas priglasilo mnogo interesentov ter smo z oglasom popolnoma zadovoljni. Oglas nismo stavili v noben drug časopis, ker imamo izkušnja, da za tozadevne oglase popolnoma zadostuje oglas v »Jutru«. Priporočamo se ...

Grosuplje, 12. XI. 1930.

T. M.

Hišo ali vilo

dvostanovanjsko, z vratom kupim v oddaljenosti do 20 minut iz mesta. Ponudbe z natančnim opisom, letnico gradnje in ceno na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Dome«. 4776-20

Z dobljenimi ponudbami sem (po številu in vsebini) prav zadovoljen. V drugih listih nisem oglasal.

Dolnji Kraljevac, 19. XI. 1930.

PREGLEJTE VSE KOTE V HIŠI

gotovo imate predmete, ki jih ne rabite več. »Jutrovi« mali oglasi jih bodo vnovčili

„JUTROVI“ MALI OGLASI

Vam preskrbijo vse. Priobčite svoje želje, prejeli boste ugodne ponudbe.

Naročnina je:

12 števil revije »Priatelj«	Din 62.—
Naročniki zbirke jo dobe za polovično ceno	Din 32.—
10 mehko vezanih leposlovnih knjig (III. zbirka, 1000 strani)	„ 100.—
10 mehko vezanih rodbinskih knjig (IV. zbirka, 1000 strani)	„ 67.—
20 knjig in 12 števil »Priatelja«	Din 199.—

Ce se plačuje v obrokih, je mesečna naročnina	Din 18.—
Za vezavo v platno po dva dela skupaj se doplača za vsako zbirko	„ 60.—
Posamezna mehko vezana knjiga (100 strani)	„ 30.—
Posamezna v platno vezana knjiga (200 strani)	„ 60.—

Rokopisi se ne vračajo.

Odgovoren za izdajateljstvo, uredništvo in upravlništvo Emil Podkrajšek, tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani, predstavnik Miroslav Ambrožič, oba v Ljubljani.

Uredništvo in upravlništvo sta v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10/I. Telefon 22-87.

*„Umazan
ne moreš
obleči
nove
obleke!“*

... Zadnjikrat, ko si imel nove hlače, si vanje kar hitro luknje napravil. To pot
pa obleke že ne boš tako hitro strgal. Krojač ti jo je urezal iz Skabernetovega blaga
Čeprav sem blago dobila zelo poceni, je vendar tako močno, da bo to obleko za teboj
še Janezek nosil.“

Tudi Vi oblecite svojo družino z blagom trdke

Velika izbira, dobro blago, nizke cene!

Dopreklica dajemo blago tudi na vložne
knjižice Mestne hranilnice, Ljubljanske

*A. & Skabernè
Ljubljana*

To morajo zdr-
žati Vaši zobje:

36 ur čiščenja zob!

V teku enega leta čistite to-
liko ur Vaše zobe — koliko
šele v celem Vašem življe-
nju! Ali se torej ne mora sto-
riti vse, da bo čiščenje zob
čim prizanesljivejše?

3 PREDNOSTI

jamčijo za Sargov Kalodont:

1. blaga pena specialnega
ustnega mila temeljito
čisti zobe tudi tam,
kamor ne doseže ščetka.
2. izredno fina sestavina pri-
zanesljivo čisti zobno
sklenino.
3. sulforicin-oleat Dra Bräun-
lica odpravi polagoma
nevarni zobni kamen in
prepreči, da se ne naredi
drug.

ZATO VZEMI

SARGOV KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK